

Fylkesmannen i
NORDLAND

- virker til Nordlands beste

Forvaltningsplan - høringsutkast

Holmvassdalen naturreservat, Grane kommune

Miljøvernavdelinga

Rapportnummer xx/2017

Fylkesmannen i Nordland

Moloveien 10

8002 Bodø

Rapport

Nr. x/2017

Tittel: Høringsutkast - forvaltningsplan for Holmvassdalen naturreservat, Grane		
Utgiver: Fylkesmannen i Nordland		
Antall sider:	ISBN:	Dato:
Bilder: Forsidebilde: Holmvassåsen (foto: Ingvild Gabrielsen) For øvrige bilder i rapporten er fotograf oppgitt i bildeteksten.		
Utarbeidet av: Ingvild Gabrielsen og Åsmund Andersen		
Emneord: Forvaltningsplan, Holmvassdalen naturreservat, gammelskog, rødlisteart, gran, kalkskog, småsalamander		
Sammendrag: Holmvassdalen naturreservat ble vernet 19. desember 2008. Formålet med vernet er å bevare et relativt lite påvirket naturområde med dets samlede naturvariasjon i form av arter, naturtyper, økosystemer og et stort biologisk mangfold, og de naturlige geologiske og økologiske prosesser. Området er egenartet i form av at det har en stor forekomst av gammel naturskog, et stort innslag av rike skogtyper og et rikt artsmangfold. Området har med denne bakgrunn en særskilt pedagogisk og vitenskapelig betydning. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift. Holmvassdalen naturreservatet strekker seg fra fjellområdene rundt Dunfjellet i sør og omfatter hele Holmvassdalen nordover til Svenningdalen. Verneverdiene i Holmvassdalen er knyttet til gammel naturskog. Etter at området ble vernet er det få trusler mot verneverdiene. Det er imidlertid flere brukerinteresser i området og dette skaper noen utfordringer knyttet til vern og bruk. Jernbanen krysser den nordlige delen av Holmvassdalen og Bane NOR har relativt stor aktivitet knyttet til jernbanedrift inne i naturreservatet. I tillegg er Holmvassdalen et viktig reinbeiteområde og et populært turområde. Det ligger flere hyttefelt i nærheten av reservatet. Forvaltningsplanen utdypet nærmere hva verneforskriften for området betyr for de ulike brukerinteressene. Det meste av dagens bruk vil være tillatt. Noen aktiviteter vil kreve tillatelse fra verneforskriften og noe vil være forbudt.		

Forord

Holmvassdalen naturreservat ble vernet 19. desember 2008. Holmvassdalen er et gammelskogområde med unike naturverdier. Det er påvist en rekke rødlista arter i området, stor variasjon av naturtyper, store forekomst av rike naturtyper og store mengder død ved. Naturreservatet omfatter et stort naturområde med ei naturlig avgrensning.

Fylkesmannen i Nordland startet arbeidet med forvaltningsplanen i mai 2014. Det ble sendt ut oppstartmelding til berørte grunneiere, organisasjoner og myndigheter. Det ble også avholdt et åpent informasjonsmøte i næringshagen på Trofors. I samråd med Sametinget ble det etablert et arbeidsutvalg for arbeidet med planen. Arbeidsutvalget består av representanter fra Sametinget (2), Grane kommune (1), Statskog (1), Bane NOR (1), Forum for natur og friluftsliv (1) og Fylkesmannen i Nordland (1).

Forvaltningsplanen skal være et hjelpemiddel for Grane kommune, grunneier, Fylkesmannen og andre aktører som vurderer tiltak i eller i tilknytning til Holmvassdalen naturreservat.

Bodø, x.x.2017

Sveinung Bertnes Råheim
Fylkesmiljøvernssjef, Fylkesmannen i Nordland

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	5
1.1 Områdebeskrivelse	6
1.2 Naturmangfoldloven	6
1.3 Historikk	7
2 Dagens status	9
2.1 Kunnskapsstatus.....	9
2.2 Verneverdier	9
2.3 Bruk av området.....	12
2.4 Igangsatte tiltak og skjøtsel	14
3 Trusler mot verneverdiene	15
3.1 Jernbanedrift	15
3.2 Barmarkskjøring	16
3.3 Veier	16
3.4 Salamanderdam.....	16
4 Forvaltning av Holmvassdalen naturreservat	17
4.1 Planlagte tiltak.....	17
4.2 Retningslinjer for brukerinteresser	18
5 Kilder	26
6 Vedlegg	27

1 Innledning

Holmvassdalen naturreservat ble vernet ved kongelig resolusjon 19. desember 2008. Reservatet ligger i Grane kommune, sør i Nordland fylke og er ca. 60 km², se kart 1.

Formålet med vern av Holmvassdalen naturreservat er: «å bevare et relativt lite påvirket naturområde med dets samlede naturvariasjon i form av arter, naturtyper, økosystemer og et stort biologisk mangfold, og de naturlige geologiske og økologiske prosesser. Området er egenartet i form av at det har en stor forekomst av gammel naturskog, et stort innslag av rike skogtyper og et rikt artsmangfold. Området har med denne bakgrunn en særskilt pedagogisk og vitenskapelig betydning».

Holmvassdalen naturreservatet ligger i sin helhet på statlig eiendom.

Kart 1: Kart over Holmvassdalen naturreservat.

1.1 Områdebeskrivelse

Holmvassdalen naturreservat ligger i den sørlige delen av Grane kommune og omfatter et sør-nordgående dalføre. Naturreservatet strekker seg fra fjellområdene rundt Dunfjellet i sør og omfatter hele Holmvassdalen nordover til Svenningdalen. Høyeste punkt i reservatet er på rundt 900 moh., men det meste av arealet ligger mellom 160 og 300 moh.

Holmvasselva renner gjennom dalen. Helt nord i reservatet løper elva sammen med Gåsvasselva og danner Svenningelva som senere drenerer ut i Vefsna. Det er flere vann innenfor naturreservatet. Det største er Store Holmvatnet i den sørlige delen av området, mens Litlholmvatnet ligger noen kilometer lenger nord. I nord ligger flere mindre skogstjerner: Bjørntjønnna, Trolltjønnna, Meisfærtjønnna, Langtjønnna, Mattistjønnna og Nordlitjønnna.

Berggrunnen består hovedsakelig av glimmergneis og glimmerskifer. Det går bånd med kalkspatmarmor i nord-sydgående retning på langs av dalen. Overdekket av løsmasser varierer etter terrengformen. Det er forholdsvis dype løsmasse-avsetninger i de lavereliggende delene av området mens overdekket blir tynnere høyere opp.

Gran er det vanligste treslaget i Holmvassdalen. På åsryggene er det furuskog og langs elva er det noe gråor. I de høyereliggende delene av området dominerer bjørk. Det meste av skogen er påvirket av tidligere hogst. Sporene etter hogst begynner å forsvinne og store deler av området kan i dag karakteriseres som naturskog. Unntaket er enkelte områder i nord og øst der hogst fortsatt preger skogens struktur.

Figur 1: Fururabber i området vest for Sefrvatnet. Foto: Ingvild Gabrielsen.

1.2 Naturmangfoldloven

Verneforskriften for Holmvassdalen naturreservat (vedlegg 1) er hjemlet i naturvernloven av 1970. Den 1. juli 2009 trådte naturmangfoldloven (nml) i kraft, og naturvernloven ble opphevet. Selv om naturvernloven er opphevet, gjelder verneforskrifter vedtatt i medhold av den inntil Kongen bestemmer noe annet (jf. nml § 77). Ett unntak er søknader om dispensasjon etter verneforskriftens generelle dispensasjonsbestemmelse (§ 6). Slike søknader skal vurderes etter nml § 48.

Kapittel II i naturmangfoldloven gir alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk (blant annet forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer og arter) som også gjelder innenfor naturreservatet. I tillegg skal fem prinsipper (§§ 8 - 12) legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Bruken av prinsippene skal være synlig i begrunnelser for offentlige beslutninger som berører naturmangfold. Dette gjelder for eksempel behandling av dispensasjonssøknader og vedtak av forvaltningsplan.

De fem prinsippene gjelder henholdsvis kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), at tiltakshaver må dekke kostnadene ved miljøforringelse (§11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Videre skal kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen vektlegges. Det er de siste tiårene gjennomført en lang rekke naturfaglige undersøkelser i Holmvassdalen naturreservat. Flere rapporter og publikasjoner dokumenterer naturkvalitetene i området. Denne kunnskapen er sammen med kunnskap om historisk bruk lagt til grunn for arbeidet med forvaltningsplanen.

Forvaltningsplanen gir nærmere retningslinjer for aktiviteter som kan tillates i verneområdet innenfor de rammer som er satt av naturmangfoldloven og verneforskrift. Vurdering av den enkelte aktivitet i forhold til samlet belastning i verneområdet, vil være relevant ved vurdering av søknader om dispensasjoner fra verneforskriften. Utarbeiding av forvaltningsplanen kan dermed bidra til å ivareta prinsippet i naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

Etter naturmangfoldloven § 11 skal kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet bæres av tiltakshaver. Verneforskriften legger vesentlige begrensninger på hvilke tiltak som kan gjøres i området. I dispensasjoner vil det kunne settes vilkår for å hindre eller begrense skade på naturmangfold. Tiltakshaver vil måtte dekke eventuelle kostnader knyttet til å oppfylle vilkårene.

Prinsippet om miljøforsvarlige driftsmetoder, teknikk og lokalisering (§ 12) er relevant i forbindelse med behandling av søknader om dispensasjoner og ved vurdering av aktuelle vilkår. Prinsippet om beste tilgjengelige teknikker og driftsmetoder kan også være aktuelt i forbindelse med skjøtselstiltak.

1.3 Historikk

1.3.1 Verneprosess

Deler av Holmvassdalen ble vurdert for vern i forbindelse med verneplan for barskog i 1998 (Direktoratet for naturforvaltning 1998). Holmvassdalen ble imidlertid ikke prioritert i denne runden. I 2004 ble verneprosessen startet opp igjen. I forkant var det gjennomført kartlegginger i hele dalen og området som ble utredet for vern var betydelig større enn i 1998. Fylkesmannen sendte utkast til verneplan for Holmvassdalen på høring i februar 2005. Tilrådning om vern ble oversendt Direktoratet for naturforvaltning i juni 2005. Direktoratet sendte sin tilrådning om vern av Holmvassdalen naturreservat videre til Miljøverndepartementet samme år. Tilrådning om vern av Holmvassdalen ble liggende flere år i Miljøverndepartementet før vern av Holmvassdalen naturreservat ble vedtatt ved kongelig resolusjon 19. desember 2008.

Vern av Holmvassdalen naturreservat var svært konfliktfyllt. Dette var mye av bakgrunnen for at verneprosessen trakk ut i tid. Statskog, skognæringa og skogindustrien var kritisk til vern av området. Spesielt områdene nord for Mattistjønnna ble fremhevet som viktig for skogbruket.

1.3.2 Brukshistorie

Informasjon i dette kapitlet er i hovedsak hentet fra Lorås (2010).

Området rundt Holmvassdalen har en lang brukshistorie. Holmvassdalen har vært viktig for samisk tradisjonell bruk. De eldste sporene etter samisk bruk er fra 1500-tallet. Utover 1800-tallet synliggjøres den samiske bruken mer i de skriftlige kildene. Flere samefamilier hadde beitemarkene sine i og rundt Holmvassdalen, og det var flere samiske boplasser i dalen. Reinen har formet landskapet gjennom beiting og tråkk. For rein var hengelaven i gammelskogen en viktig beiteressurs om vinteren. Om våren ble holmene i Holmvasselva brukt til reinbeite. Den samiske befolkningen brukte skogen til brensel, husflid, reingjerder og barktaking. Barktaking av furutrær er et samisk kulturspor som viser at det har vært samisk aktivitet i området i mange hundre år. Innerbarken på furua ble tørket og knust til barkmel som ble brukt i kostholdet. Boreprøver fra årringavlesning har påvist barktakingstrær i Holmvassdalen så langt tilbake som 1565. Det er registrert mer enn 200 barktatte trær i den øvre delen av Holmvassdalen. Barktatte trær er samiske kulturminner som er fredet¹.

På siste halvdel av 1700-tallet ble de første gårdene ryddet i den nordlige delen av Holmvassdalen. For å få nok fôr til husdyrene hadde utmarksslåtten stor betydning. Gårdbrukere fra Holmvassdalen og Kjerringvatnet hadde utmarksslått innenfor det som i dag er Holmvassdalen naturreservat. De rike myrene i Holmvassdalen var sammen med holmene i Holmvasselva spesielt viktige. Gresset ble lagt i høystakker og kjørt hjem til gården på vinterføre. På det meste kunne gården Kjerringvatnet ha 80 høystakker i Holmvassdalen. Utmarksslåtten foregikk frem til 1950-tallet.

I 1865 kjøpte et engelsk foretak store områder på Helgeland, blant annet Holmvassdalen. I løpet av «engelskbruktida» fra 1865-1885 ble det drevet skogsdrift i Holmvassdalen. Skogen ble fraktet til sagbruk i Vefsn. Det finnes ingen nøyaktig oversikt over hvor mye som ble hogd ut i denne perioden, men det var et betydelig volum. Engelskbruket var ute etter bestemte dimensjoner til sagtømmer. Det førte til at deler av furuskogen ble satt igjen. Det var fire skogsstuer innenfor området som i dag er naturreservat². Spor av skogsstuene kan enda sees. I mellomkrigstida ble det drevet plukkhogst flere steder i Holmvassdalen. Trærne som skulle hogges ble blinket ut på forhånd.

På 1930-tallet ble det bygget jernbane gjennom Holmvassdalen.

¹ Samiske kulturminner er automatisk fredet dersom de er 100 år eller mer, jf. kulturminnelovens § 4

² Ei mellom Niastjønn og Holmvasselva, ei ved Nordlitjønnna, ei nært Trolltjønnna og ei sør for Bjonntjønnna mot Holmvasselva.

2 Dagens status

2.1 Kunnskapsstatus

Kunnskapsstatusen om naturverdier i Holmvassdalen er god, særlig når det gjelder verdier knyttet til barskog. Det er gjennomført en rekke kartlegginger i området. I forkant av verneplan for barskog på slutten av 1990-tallet (Svalastog 1996, Gaarder 1998, Meyer og Dahl 1997) ble det gjennomført flere kartlegginger. Da verneprosessen ble tatt opp igjen noen år senere ble det utført nye undersøkelser av naturverdiene i området (Heggland m.fl. 2005). I tillegg er det gjennomført nøkkelbiotopregistreringer i forbindelse med Levende Skog (Håpnes 1996, Lie 2002). Jostein Lorås og Siw Elin Eidissen har også utført en rekke artsregistreringer i området både før og etter at vernet ble etablert. De har gitt ut flere publikasjoner om naturverdiene i Holmvassdalen (Lorås 2010, Lorås & Eidissen 2011, Lorås & Eidissen 2012). Lorås og Eidissen bidro også til at det ble arrangert en workshop med nasjonale og internasjonale soppforskere i Holmvassdalen i 2010. Workshopen resulterte i flere nye artsfunn. En konsekvensutredning utført av Asplan Viak i 2012 (Midteng 2012) på oppdrag fra Bane NOR³ ga også viktig kunnskap om naturtyper i deler av Holmvassdalen. I vedlegg 2 er en oversikt over alle naturtypene som er registrert i naturreservatet

Figur 3: Stemningsfull høstdag ved Meisfærtjønnå. Foto: Ingvild Gabrielsen

2.2 Verneverdier

Holmvassdalen naturreservat utgjør et stort og velavgrenset dalføre. Her finner vi store områder med kompakt gammel granskog på kalkrik grunn, en høy andel rike vegetasjonstyper og forekomst av en lang rekke interessante arter innen organismegrupper som lav, mose, sopp, karplanter og fugler.

I Holmvassdalen er det stor økologisk spennvidde fra snaufjell og fjellbjørkeskog i sør til elvekløfter med frodig kalkgranskog i nord. Mellom disse ytterpunktene er omtrent alle mellomliggende naturtyper av skog representert. Skogen er lite påvirket og det meste kan karakteriseres som naturskog (se *tekstboks*).

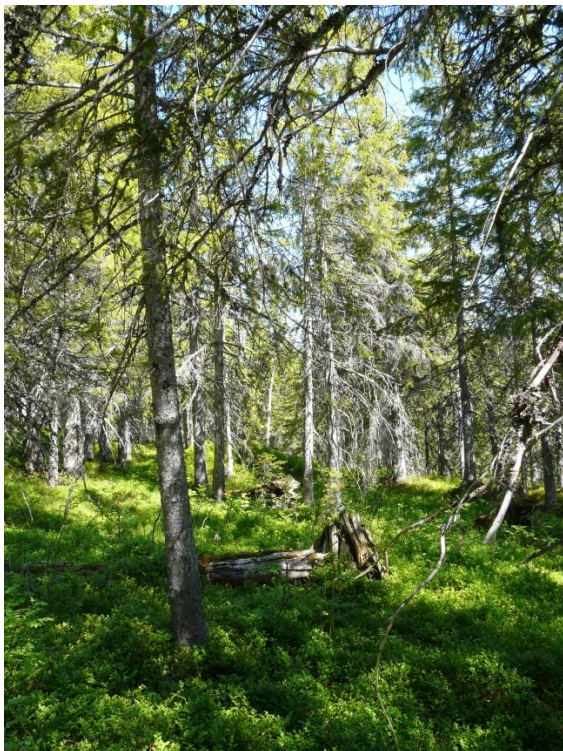
³ Tidligere Jernbaneverket.

Naturskog er skog framkommet ved naturlig foryngelse av stedegent genmateriale. Menneskelig påvirkning har funnet sted i så liten utstrekning, for så lang tid tilbake, eller er utført på en slik måte, at skogens naturlige struktur, sammensetning, og økologiske prosesser ikke er endret i vesentlig grad. (Rolstad m.fl. 2002).

Den kalkrike berggrunnen i deler av området gir grunnlag for rike vegetasjonstyper og stort artsmangfold. Innenfor naturreservatet er det registrert en lang rekke rødlista arter av sopp, lav, karplanter og fugl. De rødlista naturtypene⁴ høgstaudegranskog, lågurtgrankalkskog og kystgranskog har stor utbredelse innenfor reservatet.

2.2.1 Naturtyper

Verneverdiene i Holmvassdalen er i første rekke knyttet til gammel naturskog og rik berggrunn. I den nordlige delen av naturreservatet er det store områder med kompakt og virkesrik granskog. Granskogen er relativt gammel, godt sjiktet og med enkelte glenner. Noen trær er over 200 år, og det er stedvis mye død ved i form av gadd og læger. Granskogen er delvis påvirket av hogst. Sporene etter hogst begynner å forsvinne, og det meste av skogen kan i dag karakteriseres som gammel naturskog. Gammelskog er viktig for kontinuitetskrevende arter. Etter hvert som andelen død ved øker og de naturlige prosessene får gå sin gang, vil skogen i Holmvassdalen få økt naturskogpreg.

Figur 4: Gammel granskog i den nordlige delen av Holmvassdalen naturreservat. Foto: Gudrun Hagen.

Figur 5: I den nordlige delen av naturreservatet er det flere mindre tjern i skogslandskapet. Foto: Gudrun Hagen.

⁴ Jf. Norsk rødliste for naturtyper 2011.

Tverrstilte lag med kalkspatmarmor skjærer gjennom Holmvassdalen og skaper en særpreget mosaikk av kalkrike og fattigere vegetasjonstyper. Skogtypene veksler over korte avstander fra frodig høgstaude- og storbregneskog til fattigere småbregne- og blåbærskog. I kalkrike områder finner vi kravfulle vegetasjonstyper og stort mangfold av sopp og planter. I den nordlige delen av reservatet er det store områder med høgstaudegranskog. Her dominerer planter som tyrihjel, turt og mjørdurt. Der det er åpne partier finner vi engsamfunn. I kalkrike og fuktige områder er det frodige høgstaudeenger, mens vi i tørrere partier får inn lågurtsamfunn med orkideer som brudespore og rødflangre. I de rike skogområdene er det registrert et stort mangfold av beitemarksopp, hvorav svært mange av artene er rødlista. Dette er arter vi normalt finner i ugjødsle beitemark. Det store mangfoldet av disse soppene i Holmvassdalen er helt spesielt. Her er beitemarksopp knyttet til skogsmiljø og åpne partier med høgstaudevegetasjon.

Langs Holmvasselva finner vi fuktigere naturtyper og deler av skogen kan karakteriseres som kystgranskog. Kystgranskog kjennetegnes av et fuktig og kjølig miljø med frodige forekomster av lav på trærne. En rekke arter av lav vokser kun i denne skogtypen, og mange av artene er rødlista. Det er også mye død ved i form av læger i de fuktige skogområdene. I de nordlige delene av Holmvasselva er det flere flompåvirka holmer. Noen er dominert av gråor, høgstaude og storbregner, mens andre har mer variert vegetasjon. Her finner vi flere spesialiserte arter, blant annet en del sjeldne sopparter.

Områdene uten granskog er mosaikkprega og veksler mellom furuskog på myrholmer og skrinne partier, bjørkeskog og myr. Det er flere mindre tjern i skoglandskapet.

Figur 6: Engmarihand og lappmarihand. Foto: Ingvild Gabrielsen

Den sørlige delen av Holmvassdalen domineres av høgstaudebjørkeskog og bakkemyr. I fjellbjørkeskogen er det stedvis høyt innslag av stående død ved. I de øvre delene av Holmvassdalen er det også store myrområder. Flere av myrene ligger på kalkrik berggrunn og kan karakteriseres som rike og ekstremrike. Her er det funnet arter som lappmarihand og engmarihand (se figur 6). I den sørlige delen av naturreservatet er det ikke gjennomført detaljerte kartlegginger av biologisk mangfold. Deler av området er imidlertid kalkrikt og det er stort potensial for et rikt mangfold av sopp og karplanter.

2.2.2 Småsalamander

Det er registrert småsalamander i en liten dam på vestsiden av jernbanen, vis á vis Bjørntjønna. Det er ingen andre kjente forekomster av småsalamander i nærområdet, men det er flere forekomster i Nord-Trøndelag og tre i Vefsn. Lokalitetene i Vefsn kommune utgjør de nordligste kjente forekomstene av småsalamander.

2.2.3 Fugl

Holmvassdalen naturreservat har bestander av skogsfugl som tiur, orrfugl, jerpe og rype. I tillegg finner vi gammelskogarter som tretåspett, svartspett, konglebit, lavskrike og trekryper.

Dette er arter som er avhengig av større sammenhengende arealer med gammelskog. Det er også registrert to hekkende par med hønsehauk i naturreservatet. Fiskeørna hekker ved et vann i nærheten og kan ofte sees i naturreservatet. Det er tidligere kjent hekking av hubro i Holmvassdalen.

2.2.4 Rødlistearter

Skogsområdene i Holmvassdalen har en av de største tetthetene av rødlista arter i Norge. Det er registrert funn av 119 rødlista arter i Holmvassdalen naturreservat (Lorås og Eidissen 2012, Weholt m.fl. 2014). Av dette er 100 arter storsopp, 9 arter lav og 3 arter karplanter. Holmvassdalen er også leveområde for 1 rødlista amfibie og 2 rødlista biller. I tillegg er det observert 4 rødlista fugler og 1 rødlista pattedyr (se artsliste i vedlegg 2). Det er registrert rødlistearter i alle delene av naturreservatet, men den største tettheten finner vi i gammelskogsområdene langs Holmvasselva. Det er også registrert en del rødlistearter ved Litlholmvatn og vest for Sefrivatn (se kart i vedlegg 3).

Figur 7: Marisko (*rødlista sopp nær truet*) i Holmvassdalen. Foto: Mats Nettelbladt.

De fleste rødlisteartene er knyttet til gammel granskog. Vi finner en rekke vedboende sopp og lavarter typisk for gammel og lite påvirket barskog. I områder med fuktig og frodig granskog finner vi trådragg. Det er også store forekomster av beitemarksopp i naturreservatet. Flere av artene har svært få funn, og noen av artene som er registrert i Holmvassdalen de siste årene er nye for vitenskapen (Weholt m.fl. 2014).

2.3 Bruk av området

Dagens bruk av området og omfang av bruken omtales her, mens utfordringer knyttet til bruk omtales i kapittel 3.

2.3.1 Reindrift

Holmvassdalen naturreservat ligger sentralt i Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt og er et viktig område for reindriften. Naturreservatet ligger mellom vinterbeite på kysten og sommerbeite på Kappfjellet. Holmvassdalen benyttes som vår-, høst- og vinterbeite. Gammelskogen i nordre deler av Holmvassdalen inneholder hengselav som er en viktig beiteressurs for rein. Rein som blir igjen på innlandet om vinteren trekker inn i dette området når snømengdene blir store.

Flyttleia mellom vinter- og sommerbeite går gjennom Holmvassdalen. Dunfjellet, som delvis ligger innenfor den sørlige delen av naturreservatet, er oppsamlingsområde for rein. Reindriften har ei hytte ved Store Holmvatn som benyttes ved flytting og gjeting av rein.

Holmvassdalen har vært et viktig reinbeiteområde i flere hundre år. Det er ikke undersøkt om det er noen sammenheng mellom reinens påvirkning på vegetasjonen og mangfoldet av sopp og planter vi finner i Holmvassdalen. Beiting fra rein kan nok til en viss grad bidra til et åpnere skogbilde og mindre organisk materiale i skogbunnen. Mange av soppartene vi finner i Holmvassdalen er tradisjonelt knyttet til naturbeitemark.

2.3.2 Jakt, fiske og friluftsliv

Holmvassdalen er et mye brukt turområde, både av lokalbefolkning, hytteeiere og andre. Området benyttes til rekreasjon, fiske, småvilt- og elgjakt, bær- og sopplukking. Det er flere hytter rundt Svenningvatnan, Kjerringvatnet og Sefrivatnet. For brukerne av disse hyttene er Holmvassdalen et naturlig utfartsområde. Gapahuken ved Meisfærtjønnna er et populært turmål og Grane kommune kjører skiløype til gapahuken på sen vinteren.

2.3.3 Jernbane

Nordlandsbanen krysser den nordlige delen av Holmvassdalen. Naturreservatet ligger i hovedsak på vestsiden av jernbanen, med jernbanelinja som avgrensning mot øst. I nordøst inngår et mindre område på østsiden av jernbanen i naturreservatet. Totalt går jernbanelinja

Figur 8: Jernbanen krysser 3 km av reservatet. Bildet er tatt før viltgjerdet ble satt opp. Foto: Gudrun Hagen.

gjennom naturreservatet i en strekning på 3 km, og følger reservatgrensa i 6 km.

På Holmvassåsen er det etablert en signalstasjon med togdeteksjon og automatisk togstopp. Bakgrunnen for plasseringen er at jernbanen her har en lang nok rett strekning uten stigning. Opprettelsen av signalstasjonen medførte behov for oppgradering av anleggsveien til Holmvassåsen. Anleggsveien krysser gjennom deler av naturreservatet og verneforskriften ble som en følge av dette endret i 2013. Anleggsveien ble oppgradert i 2014.

Jernbanedrifta omfatter i tillegg til drift og vedlikehold av selve jernbanen også andre oppgaver. På begge sider av jernbanen er det dreneringsgrøfter som må vedlikeholdes. Noen av grøftene strekker seg opptil 100 meter inn i verneområdet. Langs jernbanen må det gjennomføres vegetasjonsregulering for å hindre vindfall på linja og for å sikre god sikt for togførerne. Påkjørsel av rein og elg har vært et stort problem i området, og i 2014 ble det satt opp viltgjerdet på begge sider av jernbanen.

2.3.4 Bebyggelse og andre tekniske inngrep

Det er tre hytter innenfor Holmvassdalen naturreservat, se kart i vedlegg 3. Det ligger ei hytte ved anleggsveien til Holmvassåsen og ei hytte rett vest for jernbanen ved Holmvassåsen. I tillegg har reinbeitedistriktet ei hytte øst for Store Holmvatn. Ved Meisfærtjønnna er det en gapahuk. De gamle vokterboligene ved Holmvassåsen stasjon benyttes som fritidsboliger. Disse ligger utenfor naturreservatet, men har adkomst via anleggsveien som går gjennom reservatet.

Det er to hengebruer over Holmvasselva. Den ene hengebrua ligger ved Langtjønnna vest for Holmvassåsen mens den andre brua ligger 4-5 kilometer lenger sør, vest for Kjerringvatnet. Statskog skal skifte ut hengebrua ved Langtjønnna i 2017. I forbindelse med utarbeidelse av forvaltningsplanen er det kommet innspill om at hengebrua sør i naturreservatet skal fjernes.

Telenor har to kabler som går gjennom den østre del av naturreservatet. Den ene kablet følger jernbanetraseen, mens den andre er gravd ned øst for jernbanen, se kart i vedlegg 3.

Vest for jernbanen ble det bygd en skogsbilvei på slutten av 1990-tallet og ca. 2 km av veien ligger innenfor naturreservatet. Etter at vernet ble etablert har ikke veien noen funksjon lenger, og det er et mål å tilbakeføre dette området til skog. I veiskuldra til skogsbilveien har Bane NOR en strømkabel som går til signalstasjonen på Holmvassåsen. På sikt skal dagens signalanlegg erstattes med et GPS-basert system, men det er usikkert når det vil skje.

2.4 Igangsatte tiltak og skjøtsel

2.4.1 Informasjonstavler

Det er satt opp tre tavler med informasjon om Holmvassdalen naturreservat. Ei tavle står ved innfartsveien til Holmvassdalen mellom Svenningvatnan, ei står ved veien inn i området ved Gåsvasselva og ei står ved Sefrivatn.

2.4.2 Salamanderdammen

I forbindelse med tidligere vegetasjonsrydding langs jernbanen ble flere store trær ble felt oppi salamanderdammen. Nedbryting av barnåler kan bidra til forsurening og de felte trærne ble vurdert som en potensiell trussel mot småsalamanderen, som ikke trives når pH blir for lav (<5.0). Etter anbefaling fra vitenskapsmuseet ved NTNU ble trærne fjerna. Det ble også satt i gang en overvåkning av pH. Den rike berggrunnen gjorde at dammen tålte påvirkningen og overvåkingen er nå avsluttet. I forbindelse med gjennomføring av disse tiltakene anbefalte vitenskapsmuseet å åpne opp skogen rundt dammen for å bedre soltilgangen. Dette ble gjennomført i 2013 forbindelse med vegetasjonsrydding langs jernbanen.

Figur 9: Salamanderdammen. Foto: Åsmund Andersen

2.4.3 Fjerning av europalerk

I den nordlige delen av Holmvassdalen naturreservat var det plantet europalerk langs jernbanen. Dette ble gjort som beskyttelse mot skogbrann siden europalerk er mindre antenkelig enn norsk gran og furu. Europalerk regnes som en fremmed art i Norge og er vurdert å ha høy risiko for spredning (Gederaas m.fl. 2012). På grunn av fare for spredning ble trærne fjernet i 2013. Det er så langt ikke observert spredning av europalerk inn i naturreservatet.

2.4.4 Merking av viltgjerde

I 2014 ble det satt opp et gjerde på begge sider av jernbanelinjen for å forhindre påkjørsler av rein og elg. Ett av vilkårene for dispensasjon var at gjerdet skulle merkes slik at faren for påflygning ble redusert. Midteng (2012) anbefalte at gjerdet ble merket med bevegelige metallstrimler som reflekterte lys, men ved oppføring av gjerdet ble det kun merket med gule plasthylser. I ettertid har Bane NOR merket deler av gjerdet med bevegelige metallbiter. Bane NOR har ansvar for at gjerdet er godt merket og er i gang med dette arbeidet.

3 Trusler mot verneverdiene

I Holmvassdalen er det store områder med gammel naturskog. Den største trusselen mot verneverdiene er hogst. Etter at området ble vernet som naturreservat er ikke dette lenger en trussel. Det er imidlertid flere brukerinteresser i området og dette skaper noen utfordringer knyttet til vern og bruk. Jernbanen krysser den nordlige delen av Holmvassdalen og Bane NOR har relativt stor aktivitet knyttet til jernbanedrift inne i naturreservatet. I tillegg er Holmvassdalen et viktig reinbeiteområde og et populært turområde. Det ligger flere hyttefelt i nærheten av reservatet.

3.1 Jernbanedrift

Det er flere utfordringer knyttet til drift og vedlikehold av jernbane og jernbaneanlegg inne i et naturreservat. For å begrense den negative påvirkningen på verneverdien er det viktig at tiltak gjennomføres mest mulig skånsomt. Den største påvirkningen kommer i dag fra etablering av viltgjerde og skogrydding langs linja.

3.1.1 Viltgjerde

I 2014 ble det reist et 2,20 meter høyt og 9 km langt gjerde på begge sider av jernbanelinja. Gjerdet påvirker den naturlige vandringen for større pattedyr og utgjør en påflygingsfare for fugl. Større pattedyr har mulighet til å krysse jernbanelinja over tunnel ved Kjerringvatn og Holmvassåsen. Erfaringer viser at det er vanskelig å få oversikt over fugl drept av påflyging på grunn av rev og andre rovdyr. For å begrense den negative påvirkningen er det viktig at gjerdet merkes godt (se [kap. 2.4.4](#)).

Figur 10: I 2014 ble det satt opp viltgjerde på begge sider av jernbanen. Her er gjerdet under oppføring. Foto: Åsmund Andersen.

3.1.2 Skogrydding (vegetasjonsregulering)

Bane NOR gjennomfører skogrydding langs jernbanen. Dette er viktig for hindre rotvelt på linja og for å gi togførere god sikt. Hogsten som gjennomføres påvirker verneverdiene ved at trærne felles og ved at lokalklima i kantsonen endres. For å redusere den negative påvirkningen er det viktig å begrense ryddingen til det som er absolutt nødvendig. Nødvendig bredde på den vegetasjonsregulerte sonen vil variere ut fra helning på terrenget og svinger på linja. Det er de siste årene gjennomført flere omfattende skogryddinger langs jernbanen. I

årene fremover vil det først og fremst være aktuelt å vedlikeholde rydding av denne sonen. Alle trær som felles legges igjen på stedet for å sikre kontinuitet i tilgang på død ved.

3.2 Barmarkskjøring

I forbindelse med flytting og gjeting av rein har reinbeitedistriktet behov for å benytte motoriserte redskaper. På vinteren benyttes det snøskuter og om sommeren og høsten brukes ATV og motorsykler. Det går to flyttleier gjennom Holmvassdalen naturreservat (se kart i vedlegg 3). Traséene som benyttes under flytting går delvis gjennom våtmarksområder og barmarkskjøring kan true verneverdiene. For å begrense den negative påvirkningen på verneverdiene bør kjøring unngås i de mest sårbare områdene. Behovet for markforsterking må også vurderes.

3.3 Veier

Skogsbilveien øst for jernbanen ble bygd for å ta ut skog i Holmvassdalen. Veien går gjennom et av de mest verdifulle gammelskogområdene i reservatet. Mange arter av sopp og lav vokser her og det er registrert en rekke rødlistearter rundt veien. I gammelskogen er det et stabilt fuktig og kjølig miljø. Etablering av veien åpnet opp skogen og førte til uttørring av miljøet. Dette var uheldig for mange av artene. De gjenstående trærne i kantsonen mot veien er også blitt mer vindutsatt, noe som har resultert i hyppigere vindfall.

Figur 11: Skogsbilveien på vestsiden av jernbanen er i ferd med å gro igjen. Vegetasjon og trær er i ferd med å etablere seg i veien og det er flere vindfall som ligger i veibanen. Foto: Ingvild Gabrielsen

Etter at naturreservatet ble etablert har ikke veien noen funksjon lenger og det er et mål at området skal tilbakeføres til naturskog. Bane NOR har imidlertid en strømkabel liggende i veiskuldra. Så lenge denne kabelen har en funksjon for drift av jernbanen vil det ikke bli gjennomført aktive tiltak for å fjerne veien. I dag er det satt opp bom og veien er stengt for **all** motorisert ferdsel. Veien bærer allerede preg av gjengroing og det er flere vindfall over veien.

3.4 Salamanderdam

Bestanden av småsalamander virker per i dag å være stabil. Småsalamanderen er imidlertid på grensen av utbredelsesområdet sitt, og bestanden ligger langt unna andre forekomster. Dette gjør den sårbar. Den største trussel mot småsalamander er utsetting av fisk. Utsetting av fisk er ikke tillatt, men praktiseres fortsatt i mange områder. En annen potensiell trussel er skygge fra store trær (se [kap. 2.4.2](#)).

4 Forvaltning av Holmvassdalen naturreservat

Fylkesmannen i Nordland er forvaltningsmyndighet for Holmvassdalen naturreservat. Miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrifter (Miljødirektoratet 2014) og Klima- og miljødepartementets veileder om naturmangfoldloven kapittel II (Klima og miljødepartementet 2016) er veiledende for forvaltningsmyndigheten. Forskrifter gitt med hjemmel i naturvernloven og naturmangfoldloven gjelder ikke utenfor vernegrensene. Det er derfor viktig at grunneiere, kommune og andre aktører forvalter tilgrensende områder slik at ikke verneverdiene innenfor verneområdet blir forringet (nml § 49).

4.1 Planlagte tiltak

For å kunne ta vare på verneverdiene i Holmvassdalen er det viktig å vurdere behov for tiltak, skjøtsel og overvåking. Forvaltningsmyndighetens rett til å gjennomføre skjøtsel i verneområdene er hjemlet i naturmangfoldlovens § 47. Som det går frem av kapittel 3 er det flere trusler mot verneverdiene i Holmvassdalen naturreservat. Enkelte av tiltakene vil følges opp av Fylkesmannen, mens andre tiltak må følges opp av andre. Se samlet tiltaksbeskrivelse med kostnadsoverslag i vedlegg 5.

4.1.1 Fremmede arter

I området der det tidligere var plantet europalerk kan det komme ny spredning av arten. Området skal kartlegges for små lerketrær hvert 5. år, og eventuelle trær skal fjernes.

4.1.2 Barmarkskjøring

Flyttleiene til reindrifta går delvis gjennom områder med myr og våtmark. Reinbeitedistriktet opplyser at de har observert kjøreskader langs deler av traseen, noe som også er tydelig på flybilder. Kunnskapen om naturverdiene i den sørlige delen av naturreservatet er mangelfull. I første omgang er det behov for å få kartlagt vegetasjonen og få gjennomført en sårbarhetsanalyse. Dette vil gi grunnlag for å vurdere om det er behov for tiltak og eventuelt om det er områder der kjøring bør unngås. I andre verneområder er det benyttet geonett eller trebruer for å begrense skader fra barmarkskjøring i sårbare områder. I særlig sårbare områder kan det også være aktuelt å vurdere om kjøretraseene kan endres. Alle tiltak vil gjennomføres i nært samarbeid med reinbeitedistriktet.

4.1.3 Påflyging på viltgjerdet

Påflyging på viltgjerdet er en trussel mot fuglelivet i naturreservatet. For å bedre synligheten til gjerdet skal det monteres bevegelige eller faste metallstrimler (som folie) på gjerdet. Bane NOR har ansvar for merking av viltgjerde.

4.1.4 Skjøtsel rundt salamanderdammen

Gjengroingsstatus rundt salamanderdammen skal undersøkes hvert 5. år. Ved behov skal trær som skygger for sola ryddes.

4.1.5 Restaurering av skogsbilveien

Etter at strømkabelen som ligger i veien ikke lenger har noen funksjon for Bane NOR (se [kap. 2.3.4](#) og [3.3](#)) er det aktuelt å gjennomføre tiltak for å restaurere og tilbakeføre området. Hvilke tiltak som er aktuelle vil avhenge av hvor langt den naturlige gjengroingen er kommet.

4.1.6 Kartlegging

Det er behov for bedre kartlegging av naturtyper og arter i deler av Holmvassdalen naturreservat. Spesielt den sørlige delen av naturreservatet er dårlig kartlagt. I tillegg er myr og våtmarksområder generelt dårlig kartlagt. Flere kilder oppgir stor forekomst av de trua naturtypene rikmyr og slåttemyr innenfor naturreservatet. Slåttemyr har status som utvalgt naturtype. Eventuelle forekomster av slåttemyr vil være spesielt viktig å få kartlagt. Områdene som brukes mye av reindriftsnæringa vil også prioriteres for kartlegging.

4.1.7 Informasjon

Det er utarbeidet en informasjonsplakat for Holmvassdalen naturreservat. Miljødirektoratet har etter dette utarbeidet en ny merkevarestrategi og ny mal for informasjonsplakater. På sikt skal plakatene for alle verneområder oppdateres i henhold til den nye merkevaren. Dette er en omfattende prosess som vil ta mange år. I forbindelse med utarbeidelse av ny plakat vil det være aktuelt å revidere det faglige innholdet, og vurdere om det er behov for mer informasjon rundt naturverdiene i deler av naturreservatet. I tillegg til plakatene som er satt opp skal det settes opp en informasjonsplakat i gapahuken ved Meisfærtjøna.

4.2 Retningslinjer for brukerinteresser

Verneforskriften danner rammene for hva som er tillatt innenfor Holmvassdalen naturreservat. I dette kapittelet vil aktuelle bestemmelser i verneforskriften knyttes opp mot de ulike brukerinteressene. Det henvises i teksten til paragrafer i verneforskriften. Hele verneforskriften kan leses i vedlegg 1.

Det er særlig noen paragrafer i verneforskriften som har betydning:

- I § 2 beskrives verneformålet. I Holmvassdalen naturreservat er verneformålet å bevare et relativt lite påvirket naturområde med dets samlede naturvariasjon i form av arter, naturtyper, økosystemer og et stort biologisk mangfold, og de naturlige geologiske og økologiske prosesser. Området er egenartet i form av at det har en stor forekomst av gammel naturskog, et stort innslag av rike skogtyper og et rikt artsmangfold. Området har med denne bakgrunn en særskilt pedagogisk og vitenskapelig betydning.
- I § 3 går det frem hvilke bestemmelser som gjelder for reservatet. Her er det listet opp hvilke aktiviteter som ikke er tillatt innenfor reservatet.
- I § 4 går det frem hvilke aktiviteter som er unntatt bestemmelsene i § 3.
- I § 5 går det frem hvilke aktiviteter det kan gis tillatelse til etter søknad.

Aktiviteter som er forbudt gjennom bestemmelsene i § 3 og ikke er nevnt i § 4 eller § 5, er i utgangspunktet forbudt. I enkelte tilfeller kan det gis dispensasjon fra vernebestemmelsene, jf. naturmangfoldlovens § 48. Dette er nærmere beskrevet i vedlegg 4.

4.2.1 Jernbane

Verneforskriften legger til rette for at jernbanedrifta skal kunne foregå relativt uhindret av vernet. Bane NOR kan gjennomføre nødvendig vedlikehold av jernbaneanlegget (§ 4.4) uten tillatelse fra verneforskriften. Dette omfatter blant annet:

- Snørydding og generelle sporarbeider.

- Vegetasjonsregulering (se nærmere beskrivelse under)
- Vedlikehold av signalanlegg
- Vedlikehold av dreneringsveier⁵
- Vedlikehold og sikring av et gammelt vannanlegg⁶
- Vedlikehold av strømkabel langs skogsbilveien vest for jernbanen
- Vedlikehold av viltgjerde

I tillegg til vedlikehold av jernbaneanlegget kan elektrifisering av jernbanestrekningen gjennomføres uten tillatelse fra verneforskriften (§ 4.4).

Gjennomføring av større vedlikeholdsarbeid i naturreservatet skal varsles til naturoppsynet. Dette er viktig for å unngå misforståelser og slik at tiltak kan koordineres dersom det er behov for det. Bane NOR har ansvar for å informere eventuelle underentreprenører om grensene for naturreservatet og vernebestemmelsene.

Skogrydding

Skogrydding kan gjennomføres uten tillatelse fra verneforskriften (§ 4.4). Dette gjelder også rydding etter vindfall over jernbane eller viltgjerde. Hogst og rydding av skog er en potensiell trussel for verneverdiene. Ved skogrydding bør det legges til rette for at arter kan spres videre til nye trær ved at trærne legges igjen etter hogst. Dette gjelder spesielt selje, osp og rogn samt eldre bartrær siden de er spesielt rike verter av sopp, lav og insekter. Bane NOR har informert Fylkesmannen om at felte trær konsekvent legges igjen etter rydding

Anleggsvei til Holmvassås

Bane NOR oppgraderte standarden på anleggsveien til Holmvassåsen etter at verneforskriften for naturreservatet ble endret. Anleggsveien er rundt 4 km lang, hvorav ca. 1,5 km går gjennom naturreservatet. I verneforskriften går det frem at anleggsveien til Holmvassås kan oppgraderes og vedlikeholdes i henhold til landbruksvei klasse 7 (§ 4.11). Standard for veiklasse 7 er beskrevet i Landbruks- og matdepartementets håndbok «Normaler for landbruksveier».

Anleggsveien til Holmvassåsen skal være stengt med bom. Bane NOR har satt opp bom ved avkjøring fra den kommunale veien.

Behovet for skogrydding langs anleggsveien er begrenset siden området domineres av skrinne myr- og furuskogsområder. I områder med bjørk og annen lauvskog kan det være behov for noe rydding. Følgende retningslinjer gjelder:

- Langs anleggsveien kan det ryddes skog i en sone på 1 meter på hver side av veien. Dette regnes som vedlikehold og krever ikke dispensasjon fra forskriften (§ 4.11).
- I utgangspunktet skal det kun ryddes lauvoppslag fra tidligere hogst. Større trær skal ikke hogges med unntak av trær som har falt, eller holder på å ramle over veien.
- Alt virke skal legges igjen i terrenget.

⁵ I tillegg til stikkrenner og linjegrøfter er det sju overvannsgrøfter i sideterrenget til jernbanelinjen. Noen av grøftene strekker seg opptil 100 meter inn i verneområdet.

⁶ Vannanlegget ligger sør for Larsenhytta. Inntaket er 1,8 km lenger sørvest ved Mattistjønna. Røret med inntak og vannanlegg er nedgravd og går i en kort fjelltunnel.

- Ved rydding av vindfall over anleggsveien skal trevirke legges igjen i terrenget for naturlig nedbryting selv om det må kappes/kvistet.

Motorferdsel

Motorferdsel i den vegetasjonsregulerte sona langs jernbanen regnes som en del av drifta med direkte unntak i forskrifta (§ 4.4). Motorferdsel langs anleggsveien til Holmvassås for nødvendig transport i forbindelse med drift og vedlikehold av jernbanen er også tillatt (§ 4.4).

Motorisert ferdsel i forbindelse med oppgradering og vedlikehold av anleggsvei til Holmvassås er søknadspliktig (§ 5. 2b). All øvrig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av jernbaneanlegget er også søknadspliktig og krever dispensasjon etter nml § 48. Dette omfatter både kjøring ved planlagte vedlikeholdsoppgaver og kjøring ved akutt utfall eller påkjørsler⁷. Bane NOR kan også ha behov for motorferdsel dersom det oppstår feil ved strømtilførselen til signalanlegget langs skogsbilveien. Fylkesmannen har forståelse for at Bane NOR kan ha behov for motorferdsel i naturreservatet ved vedlikehold, akutt utfall eller vilt påkjørsler. Vi vil gi flerårige dispensasjoner til nødvendig motorferdsel i forbindelse med jernbanedrift. Søknad om dispensasjon må inneholde en beskrivelse av behovet, omfang samt aktuelle traséer for kjøring. For kjøring i utmark vil det fortrinnsvis gis dispensasjon til transport på snødekt mark.

Reglene knyttet til motorferdsel omfatter også underentreprenører. For kjøring som krever tillatelse etter verneforskriften skal det alltid medbringes dispensasjon.

4.2.2 Reindrift

I verneforskrifta for Holmvassdalen naturreservat er området betydning for samisk kultur og reindrift omtalt: «*Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne benyttes til reindrift*». Reindrifta skal i størst mulig grad kunne foregå uhindret av vernet.

Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt har vedtatt distriktsplan. I distriktsplanen gis en beskrivelse av reindriftas aktivitet i Holmvassdalen gjennom sesongen, og hvilke faktorer som påvirker bruken: «*Holmvassdalen naturreservat er en svært sentral del av distriktet og omfatter blant annet flytteleien mellom sommer og vinterbeite. Det er avgjørende at flyttingen foretas samlet for å unngå påkjørsler ved passering av hovedvei (E6) og jernbane. Det må påregnes betydelig aktivitet i området, med dette menes barmarkskjøring og til dels bruk av snøscooter på snødekt mark. Det er avgjørende at det er åpnet for oppsetting av midlertidige gjerder i området og at det er anledning til å benytte helikopter for samling. Dagens infrastruktur i reservatet må i tillegg vedlikeholdes, dette må i mange tilfeller gjennomføres i perioder på året som det ikke er benyttet til reinbeite. Det bes med dette om at det gis en generell dispensasjon for reindriften som omfatter det ovenfornevnte.*»

Gjerder og annen infrastruktur

Det er ikke tillatt å sette opp gjerder i naturreservatet (§ 3.3). Reindriften har i løpet av året behov for oppføring av midlertidige gjerder for å styre flokken og samle opp dyr som skal

⁷ Bane NOR har fått en foreløpig dispensasjon for motorferdsel ved akutt utfall eller vilt påkjørsler. Dispensasjonen er gyldig til 31.12.2019.

flyttes til et annet område. Noen gjerder settes opp på samme plass jevnlig mens andre gjerder settes opp ved behov. Det kan gis tillatelse til oppføring av midlertidig gjerder (§ 5.10). Disse gjerdene skal tas ned etter endt sesong. Fylkesmannen vil gi tillatelse til oppføring av midlertidige gjerder såfremt det ikke er i konflikt med naturverdiene. Det må sendes inn søknad der plassering av gjerde er beskrevet eller markert på kart. Fylkesmannen vil prioritere å gi raskt svar på søknader dersom det haster. For gjerder som settes opp jevnlig kan det gis flerårige dispensasjoner. Fylkesmannen har fått innspill fra reinbeitedistriktet om at de årlig setter opp et sperregjerde sør for Langtjønna, se kart vedlegg 3. Gjerdet er viktig siden det hindrer reinen i å trekke inn i området der det ikke er gjerde mot jernbanen. Etter at reinen er flyttet fra området tas gjerdet ned.

Reindriften har ei hytte ved Store Holmvatnet. Anlegg og bygninger som var i bruk på fredningstidspunktet kan vedlikeholdes (§ 4.10)

Uttak av brensel m.m.

All vegetasjon, herunder døde busker og trær, er fredet mot for skade og ødeleggelse (§ 3.1). Reindriftnæringa har unntak i verneforskriften for hogst av bjørk til brensel og vedlikehold av lovlig oppsatte gjerder og annet reindrifutstyr (§ 4.14). Det er også unntak for skjæring av skohøy, uttak av ris til gammer og uttak av material til tradisjonell samisk husflid og tradisjonelle samiske bruksgjenstander (§ 4.13). Etter søknad kan det gis tillatelse til uttak av torv til vedlikehold av gammer og hytter (§ 5.11).

Motorferdsel

Reinbeitedistriktet er avhengig av motorferdsel i sin drift⁸. Av hensyn til verneverdiene er det viktig at reindriften begrenser motorisert ferdsel i naturreservatet til det absolutt nødvendige. Særlig barmarkskjøring kan få negative konsekvenser for vegetasjon og markdekke.

Nødvendig kjøring med snøskuter ved utøvelse av reindriften er tillatt (§ 4.3). Leiekjørere (drenger) for reineiere må medbringe skriftlig dokumentasjon eller avtale med oppdragsgiver der oppdragets formål, kjørerute og varighet beskrives (§ 4.3). Dokumentasjon per tekstmelding (SMS) godtas. Det er lov å fly helikopter over reservatet, men start og landing krever tillatelse fra Fylkesmannen (§ 5. 9). Fylkesmannen kan også gi tillatelse til nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark ved utøvelse av reindriften, i tråd med forvaltningsplan (§ 5.3). I verneforskriften er det presisert at det for reindriften kan gis flerårige tillatelser som koordineres og tas inn i distriktsplanen slik at næringa kan utøves på tilfredsstillende måte.

Distriktsplanen kan fungere som søknad om dispensasjon dersom den aktuelle aktiviteten beskrives detaljert nok. Distriktsplanen til Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt sier følgende om motorferdsel i Holmvassdalen: «*Motorgående kjøretøy er et viktig redskap i arbeidet med samling til reinmerking, skilling og slakting. Primært benyttes to-hjuls-terrengsykler til dette arbeidet. Til transport til gjerdeanleggene og hyttene/boplassene benyttes 4- og 6-hjuldrevet ATV. Disse brukes også under assistanse ved samling av rein. Sykkelbruken begrenses så mye som mulig i alle verneområder for ikke å sette varige spor i naturen. Arbeidssituasjonen avgjør hvor mange sykler som vil være i bruk til enhver tid. Under gjetning forsøkes det å ikke benytte samme traseer og dermed utøve minst mulig slitasje på terrenget.*» I

⁸ Jf. distriktsplanen

distriktsplanen er traséene som benyttes i forbindelse med flytting av rein beskrevet. To av traséene krysser Holmvassdalen naturreservat. Når det gjelder kjøring i forbindelse med gjeting sier distriktsplanen følgende: «*Det er praktisk umulig å definere området i og med at hele distriktet blir brukt til reinbeiting.*»

Reindriftas behov for motorferdsel kan oppsummeres slik:

- Kjøring langs to faste traseer med ATV og tohjuls-terrengsykkel i forbindelse med flytting til og fra sommerbeite på Kappfjellet. Traseene går frem av kart i vedlegg 3.
- Kjøring med tohjuls-terrengsykkel ved kantgjeting og samling. Reindrifta kan ikke avgrense aktuelle områder siden det varierer ut fra beiteforhold, trekkruiter m.m.

Fylkesmannen er innstilt på å gi reinbeitedistriktet tillatelse til nødvendig barmarkskjøring i henhold til beskrivelse i driftsplan. I utgangspunktet ønsker vi en mer detaljert beskrivelse av behovet⁹ og avgrensning av hvilke områder det skal kjøres i. Inntil vi har mer kunnskap om slitasje og påvirkning på verneverdiene vil vi som en 5-årig prøveordning gi en generell tillatelse til nødvendig barmarkskjøring, jf. beskrivelse i driftsplan. Vi vil i samme periode prioritere kartlegging av naturverdier og sårbarhet i områdene som er mest brukt av reindrifta. Dersom vi etter prøveperioden ser at reindriftas barmarkskjøring skader naturverdiene vil vi sammen med reindriftsnæringa vurdere aktuelle tiltak. Se for øvrig [kapittel 4.1.2.](#)

4.2.3 Kulturminner

Samiske kulturminner eldre enn 100 år og norske kulturminner eldre enn år 1537 er automatiske freda etter kulturminneloven. Barktatte trær er samiske kulturminner som er automatisk freda dersom de er eldre enn 100 år. Fylkesmannen vil også ta hensyn til andre kjente kulturminner i forbindelse med søknadsbehandling og tiltak i verneområdet. Fylkesmannen kan gi tillatelse til istandsetting og vedlikehold av kulturminner innenfor naturreservatet (§ 5.6). Nordland Fylkeskommune og Sametinget er kulturminnemyndigheter. Alle tiltak som berører kulturminner skal være avklart med kulturminnemyndigheten.

4.2.4 Friluftsliv

Ferdsel til fots er tillatt. Bruk av sykkel, hest og kjerre samt bruk av hest til ridning og kløving er forbudt utenom eksisterende veier (§ 3.7). I Holmvassdalen vil det kun være tillatt med bruk av sykkel og hest langs anleggsveien til Holmvassås, se kart i vedlegg 3.

Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer og andre større arrangementer er forbudt (§ 3.5), men kan tillates etter søknad (§ 5.7). Forbudet omfatter ikke private turer. Arrangement som vil være søknadspliktige er eksempelvis speiderleire, jaktprøver, orienteringsløp og skirenn. Denne type arrangement er søknadspliktige fordi de kan gi skade på verneverdier. At tiltaket er søknadspliktig gir Fylkesmannen mulighet til å styre aktiviteten til områder og tidspunkt der det ikke kommer i konflikt med verneverdiene i naturreservatet.

Det kan gis tillatelse til merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, løyper og gamle ferdselsveier (§ 5.4), samt til oppkjøring av skiløype til gapahuken ved Meisfærtjønna

⁹ Omfang, type og antall kjøretøy, formål

(§ 5.13¹⁰). Det er to bruer over Holmvasselva. Den ene brua er rett vest for Langtjønnna, mens den andre ligger ca. 2 km vest for Kjerringvatnet, se kart i vedlegg 3. Vedlikehold av bruene er tillatt (§ 4.10).

Det kan gis tillatelse til bruk av naturreservatet i miljøtilpasset reiselivsvirksomhet i samsvar med godkjent forvaltningsplan (§ 5.12). Fylkesmannen er ikke kjent med at naturreservatet per i dag benyttes i reiselivssammenheng. Det settes dermed ikke opp egne retningslinjer for reiselivsvirksomhet i forvaltningsplanen. Dette kan endres ved rullering av planen.

Vegetasjon og bålbrenning

All vegetasjon er fredet mot skade og ødeleggelse (§ 3.1). Dette gjelder også døde busker og trær. Det er tillatt å plukke bær og matsopp (§ 4.6).

Figur 12: Bål plass i tilknytning til gapahuken ved Meisfærtjønnna.
Foto: Gudrun Hagen.

Bålbrenning med tørrkvist eller medbrakt ved er tillatt i samsvar med gjeldende lovverk (§ 4.9). Med tørrkvist menes tørre kvister på bakken som ikke er tykkere enn at de kan knekkes med håndmakt. Det er ikke tillatt å sage eller hugge trær eller greiner.

De generelle reglene om bålbrenning i utmark ble endret i 2015¹¹. Det er i tidsrommet 15. april – 15. september forbudt å gjøre opp ild i eller i nærheten av skog og annen utmark. Dette er en innstramming sammenlignet med tidligere da forbudet mot bålbrenning kun omfattet skog og skogmark. Det er imidlertid tillatt å fyre bål der det åpenbart ikke kan medføre brann som i vannkanten ved elv eller innsjø. Det er også tillatt å benytte den etablerte bål plassen ved Meisfærtjønnna hele året, såfremt det kun fyres med ved fra lageret ved gapahuken, medbrakt ved eller tørrkvist.

4.2.5 Jakt og fiske

Alt dyreliv er i utgangspunktet fredet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse (§ 3.2). Dette omfatter også reirplasser og hiområder. Dette er ikke til hinder for jakt, fangst og fiske etter gjeldende lovverk (§ 4.7).

Det er tillatt å sette opp midlertidige mobile jaktårn for storviltjakt (§ 4.12). Slike jaktårn må fjernes innen to uker etter jaktas slutt. Unntaket for å sette opp mobile jaktårn omfatter ikke motorferdsel for transport av byggematerialer. Dersom dette er nødvendig må det søkes om etter nml § 48.

Det er ikke tillatt å sette ut fisk uten tillatelse fra Fylkesmannen. Dette forbudet gjelder generelt og ikke bare i naturreservatet. I Holmvassdalen er det spesielt viktig i og rundt salamanderdammen siden salamanderen er avhengig av fisketomme vann og dammer. Det vil eksempelvis ikke bli gitt tillatelse til å sette ut fisk i Bjørntjønnna.

¹⁰ Dispensasjon til oppkjøring av skiløypa ble gitt i 2014 og gjelder til og med 2018.

¹¹ Forskrift om brannforebygging § 3, 3. ledd.

Det kan gis tillatelse til andre tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk (§ 5.8).

Motorferdsel

Det er tillatt å transportere felt elg og hjort med lett terrengkjørende beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget (§ 4.2). Beltegående ATV, jernhest eller elgtrekker regnes som lett terrengkjørende beltekjøretøy. Det er et krav at dyret skal være felt før denne unntaksbestemmelsen gjelder. Det kan gis tillatelse til motorferdsel for transport av felt storvilt med andre kjøretøy (§ 5.2a.). Dette vil i hovedsak være aktuelt langs anleggsveien til Holmvassåsen.

4.2.6 Bygninger og anlegg

Det er et generelt forbud mot tekniske inngrep i naturreservatet i henhold til § 3.3 i verneforskriften. Her er det listet opp ulike aktiviteter som ikke er tillatt, blant oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler eller kloakkledninger, bygging av veier, drenering, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Opplistingen ikke er uttømmende, noe som innebærer et forbud mot lignende inngrep.

Vedlikehold av eksisterende bygninger og anlegg er tillatt (§ 4.10). Dette omfatter hyttene som ligger i reservatet, Telenors kabler, bruer samt gapahuken ved Meisfærtjøna. Utvendige ombygginger eller utvidelser, endringer av fasade eller vesentlig fornyelse regnes ikke som vedlikehold og er søknadspliktig. Når det er behov for å skifte bærende konstruksjoner regnes det som nybygg og er søknadspliktig.

Drift og vedlikehold av jernbane med tilhørende veier og anlegg er omtalt i [kapittel 4.2.1](#).

Det er ikke tillatt med hogst. Dette omfatter også hogst av ved til bruk i egen hytte samt hogst av trær som kan skade bygninger.

Motorisert ferdsel i forbindelse med bruk, drift og vedlikehold av bygninger og andre anlegg innenfor naturreservatet er søknadspliktig og krever dispensasjon etter nml § 48. Dette omfatter blant annet transport av ved og annet utstyr til hytter og motorferdsel i forbindelse med vedlikehold av Telenors kabler i området. Følgende retningslinjer gjelder:

- Det kan gis flerårige dispensasjoner i forbindelse med bruk, drift og vedlikehold av hytter og andre anlegg innenfor naturreservatet.
- Det gis i utgangspunktet kun dispensasjon fra motorferdselsforbudet i forbindelse med nytte-transport. Her er det unntak for kjøring langs anleggsveien til Holmvassåsen hvor hytteeiere kan få dispensasjon for motorisert ferdsel langs veien for å redusere avstanden til hytta.

4.2.7 Motorferdsel

Det er et generelt forbud mot motorferdsel i Holmvassdalen naturreservat (§ 3.4). Motorferdsel i forbindelse med militær operativ virksomhet og tiltak i politi-, brannvern-, ambulans-, rednings- og oppsynsøyemed er tillatt (§ 4.1). Det er også tillatt med

motorferdsel ved gjennomføring av skjøtsel og forvaltningsoppgaver bestemt av Fylkesmannen (§ 4.1).

Unntaket gjelder ikke øvingskjøring som krever egen tillatelse (§ 5.1). For rednings-tjenestens bruk av snøskuter i verneområder er det utarbeidet nasjonale retningslinjer. Søknader om øvings- og kjentmannskjøring skal sendes via redningsorganisasjonenes hovedkontor og må inneholde en vurdering av lokal redningsentral (lokalt politidistrikt). Søknad om kjentmannskjøring skal vurderes med bakgrunn i områdets sårbarhet, hensyn til dyreliv, områdets utstrekning, bruk av området til friluftsliv og utskifting av folk i hjelpekorpsene. Det kan gis flerårige tillatelser.

I tillegg er det egne paragrafer som gjelder motorferdsel for drift av jernbane (se [kap. 4.2.1](#)), reindrift (se [kap. 4.2.2](#)), oppkjøring av skiløype (se [kap. 4.2.4](#)), transport av felt vilt (se [kap. 4.2.5](#)) og vedlikehold av bygninger og anlegg (se [kap. 4.2.6](#)).

Motorferdsel i utmark må i tillegg til verneforskriften behandles etter motorferdselloven. Det betyr at søknader også må sendes Grane kommune som har myndighet etter motorferdselloven.

For motorferdsel som ikke krever egen tillatelse fra verneforskriften¹² gjelder følgende retningslinjer:

- Motorferdsel i Holmvassdalen naturreservat skal minimaliseres. All unødig motorferdsel skal unngås.
- All motorisert ferdsel skal foregå varsomt for å begrense skade på vegetasjon og plantedekke samt for å unngå forstyrrelse av dyre- og fugleliv.
- Ved motorisert ferdsel i naturreservat skal kjøring i myr, våtmark og andre fuktige områder unngås.

4.3 Oppsyn og administrasjon

Statens naturoppsyn (SNO) ble opprettet med hjemmel i Lov om naturoppsyn av 21.06.1996 og skal ivareta nasjonale miljøvernoppgaver og forebygge miljøkriminalitet. Lov om statlig naturoppsyn hjemler naturoppsyn innenfor blant annet naturmangfoldloven. Dette innebærer at SNO har ansvar for oppsyn i verneområdene i Norge.

SNO er forvaltningens feltapparat og vil reagere med anmeldelse eller informasjon der lovbrudd påtreffes. Oppsynet rapporterer til Fylkesmannen. Fylkesmannen har også et selvstendig ansvar for å reagere på lovbrudd som blir kjent.

For oppsynet i Holmvassdalen naturreservat har SNO tjenestekjøp fra Statskog Fjelltjenesten.

Klima- og miljøverndepartementet (KLD) er øverste myndighet for miljøforvaltningen i Norge. Departementet har ansvaret for at den miljøpolitikken Stortinget har vedtatt blir gjennomført. KLD er overordnet myndighet for forvaltningen av områder vernet etter naturvernloven, naturmangfoldloven og viltloven.

¹² Eks. motorisert ferdsel for å frakte ut felt storvilt, jf. verneforskriftens § 4 pkt. 2.

Miljødirektoratet er øverste fagmyndighet for naturvernområder i Norge og har hovedansvar for forvaltning av områder vernet etter naturmangfoldloven. Miljødirektoratet avgjør hvem som skal være forvaltningsmyndighet for det enkelte verneområde og er klageinstans for vedtak i det enkelte verneområdet. Miljødirektoratet skal også veilede forvaltningsmyndigheten i praktiseringen av verneforskriftene.

Fylkesmannen i Nordland er forvaltningsmyndighet for Holmvassdalen naturreservat. Fylkesmannen skal behandle og avgjøre alle søknader. Klage på vedtak skal gå via Fylkesmannen og sluttbehandles av Miljødirektoratet.

Grane kommune er myndighet på flere av de øvrige lovverkene som har betydning i Holmvassdalen naturreservatet, eksempelvis plan- og bygningsloven og motorferdselloven.

5 Kilder

Direktoratet for naturforvaltning. 1998. Barskoger i Midt-Norge. Utkast til verneplan. Fase II. DN-rapport nr. 1998-3.

Fylkesmannen i Nordland, 2005. Vern av Statskog SFs grunn. Områder i Nordland: Holmvassdalen i Grane kommune. Utkast til verneplan. Rapport 3/2005. 27 s.

Gaarder, G. 1998. Inventering av barskog i Midt-Norge og Buskerud i 1997. Miljøfaglig Utredning Rapport 1998:1.

Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. & Larsen, L.-K. (red.) 2012. Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Trondheim.

Heggeland, A (red), Blindheim, T., Gaarder, G., Framstad, E., Abel, K., Bendiksen, E., Brandrud, T.E., Hofton, T.H. Reiso, S., Svalastog, D. & Sverdrup-Thygeson, A. 2005. Naturfaglige registreringer i forbindelse med vern av skog på Statskog SFs eiendommer, del 1 (2004). Årsrapport for registreringer utført i 2004. – NINA Rapport 44. 210 s.

Håpnes, A. 1996, Levende skog. Udatert. Nøkkelbiotoper i Holmvassdalen, prosjektområde Levende Skog, Statskog Nordland. 7 s.

Klima- og miljødepartementet. 2016. Naturmangfoldlovens kaittel II. Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk. Veileder.

Lie, M.H. 2002. Nøkkelbiotoper og hensynsområder i statskoger i Grane kommune, Nordland fylke. Prevista AS.

Lorås, J. 2010: Holmvassdalen – en biologisk oase. Historie, Natur, Vern. Høgskolen i Nesna.

Lorås, J. og Eidissen, S.E. 2011. Rødlistede beitemarksopp i kalkgranskog – arter, økologi og habitatpåvirkning i Holmvassdalen naturreservat. Agarica 2011, vol. 31, 45-56.

Lorås, J. og Eidissen S. E. 2012. Holmvassdalen naturreservat – botanisk mangfold og kontinuitet i granskog. Blyttia 70: 73-88.

Meyer K.A. & Dahl, E. 1997. Befaringsrapport – Holmvassdalen, Grane kommune, ornitologisk vurdering. Brev fra Norsk Zoologisk forening datert 15.8.1997 til Fylkesmannen i Nordland.

Midteng, R. 2012. Konsekvenser av foreslåtte tiltak i Holmvassdalen naturreservat og omgivelser i Grane kommune. Rapport. Asplan Viak AS.

Miljødirektoratet. 2014. Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter. M106-2014.

Rolstad, J., Framstad, E., Gundersen, V. & Storaunet, K. O. 2002. Naturskog i Norge. Definisjoner, økologi, og bruk i norsk skog- og miljøforvaltning. – Aktuelt fra Skogforskningen 1-2002.

Svalastog, D. 1996. Tilleggsinventering av verneverdig barskog i Midt-Norge. NINA oppdragsmelding 394.

Weholt, Ø., Lorås, J. & Eidissen, S.E. 2014. One new and one rare species of Entoloma from the Norwegian nature reserve Holmvassdalen. Austrian J. Mycol. 23 (2014). Published online on December 29, 2014.

http://www.myk.univie.ac.at/Open%20Access/OEZP23/%C3%B623f_Loras_corr.pdf

Nettsider:

- Naturbase: www.kart.naturbase.no
- Rødlista for arter: <http://data.artsdatabanken.no/Rodliste>
- Rødlista for naturtyper: <http://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>

6 Vedlegg

- Vedlegg 1: Verneforskrift
Vedlegg 2: Naturtyper og rødlistearter
Vedlegg 3: Kart som viser inngrep i naturreservatet, reindriftas aktivitet samt kartlagte naturtyper og rødlistearter
Vedlegg 4: Dispensasjonssøknader
Vedlegg 5: Tiltaksplan

Vedlegg 1 - Verneforskrift

Forskrift om verneplan for skog. Vedlegg 13. Holmvassdalen naturreservat, Grane kommune, Nordland

Fastsatt ved kgl.res. 19. desember 2008 med hjemmel i lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 8, jf. § 10 og § 21, § 22 og § 23. Fremmet av Miljøverndepartementet. Endret ved forskrift 12 nov 2013 nr. 1426.

§ 1. Avgrensning

Det freda området berører følgende gnr./bnr. i Grane kommune: 58/1, 58/4, 59/1 og 60/1.

Reservatet dekker et totalareal på ca. 60 km². Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk 1:50 000 datert Miljøverndepartementet desember 2008. De nøyaktige grensene for reservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Grane kommune, hos Fylkesmannen i Nordland, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet. Det samme gjelder jordskiftekart som lages etter grensemerking.

§ 2. Formål

Formålet med fredningen er å bevare et relativt lite påvirket naturområde med dets samlede naturvariasjon i form av arter, naturtyper, økosystemer og et stort biologiske mangfold, og de naturlige geologiske og økologiske prosesser. Området er egenartet i form av at det har en stor forekomst av gammel naturskog, et stort innslag av rike skogtyper og et rikt artsmangfold. Området har med denne bakgrunn en særskilt pedagogisk og vitenskapelig betydning.

Ivaretagelse av naturgrunlaget innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

§ 3. Vernebestemmelser

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er fredet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Nye plantearter må ikke innføres. Planting eller såing er ikke tillatt.
2. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er fredet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er ikke tillatt.
3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler eller kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplystingen er ikke uttømmende.
4. Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt. Start og landing med luftfartøy er forbudt.
5. Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
6. Direktoratet for naturforvaltning kan av hensyn til fredningsformålet ved forskrift forby eller regulere ferdselen i hele eller deler av naturreservatet.

7. Bruk av sykkel, hest og kjerre samt bruk av hest til ridning og kløving er forbudt utenom eksisterende veger.

§ 4. Generelle unntak

Bestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i politi-, brannvern-, ambulanse-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket omfatter ikke øvingskjøring.

Bestemmelsene i § 3, nr. 1–4, er ikke til hinder for:

2. Uttransport av felt elg og hjort med lett terrengkjørende beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
3. Nødvendig bruk av beltekjøretøy på snødekt mark ved utøvelse av reindrift. Leiekjørere for reineiere eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver.
4. Bruk av jernbanelinja gjennom området, samt nødvendig vedlikehold av jernbaneanlegget med alle tilhørende elementer, inkludert vegetasjonsregulering av hensyn til jernbanedrifta. Inkluderer også nødvendig transport inn til jernbaneanlegget på anleggsvei til Holmvassås, samt elektrifisering av jernbanestrekningen.
5. Nødvendig uttransport av syke og skadde bufe. Kjøring kan først skje etter at det skadde eller syke dyret er lokalisert. Kjøretøy som brukes skal være skånsomme mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig naturoppsyn for verneområdet før kjøring.

Bestemmelsene i § 3, nr. 1–3, er ikke til hinder for:

6. Sanking av bær og matsopp.
7. Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
8. Beiting.
9. Bålbrenning med tørrkvist eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.
10. Vedlikehold av anlegg og bygninger som var i bruk på fredningstidspunktet.
11. Oppgradering og vedlikehold av gammel anleggsvei til Holmvassås i henhold til standard for landbruksvei klasse 7.
12. Oppsetting av midlertidige mobile jakttårn for storviltjakt.
13. Skjæring av skohøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til tradisjonell samisk husflid og tradisjonelle samiske bruksgjenstander.
14. Reindriftras nødvendige uttak av bjørk til brensel og for vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr.

0 Endret ved forskrift 12 nov 2013 nr. 1426.

§ 5. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

1. Nødvendig øvingskjøring for formål nevnt i § 4 nr. 1.
2. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med:
 - a. uttransport av felt storvilt med annet kjøretøy enn lett terrengkjørende beltekjøretøy
 - b. aktiviteter etter § 4 nr. 11.
 - c. aktiviteter etter § 5 nr. 5.

3. Nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark ved utøvelse av reindrift, i tråd med forvaltningsplan jf. § 7.
4. Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, løyper og gamle ferdselsveier.
5. Hogst av etablerte plantefelt.
6. Istandsetting og vedlikehold av kulturminner.
7. Avgrenset bruk av reservatet som angitt i § 3 nr. 5.
8. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
9. Start og landing med helikopter ved utøvelse av reindrift.
10. Oppføring av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter i forbindelse med reindrift.
11. Uttak av torv til vedlikehold av gammer og hytter i nasjonalparken.
12. Bruk av reservatet i miljøtilpasset reiselivsvirksomhet i samsvar med godkjent forvaltningsplan, jf. § 7.
13. Oppkjøring av skiløype til gapahuk ved Meisfærtjønnna.

For reindriffta kan det gis flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplan i henhold til reindrifftsloven, slik at næringen kan utøves på tilfredsstillende måte.

0 Endret ved forskrift 12 nov 2013 nr. 1426.

§ 6. Generelle dispensasjonsregler

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften når formålet med fredningen krever det, samt for vitenskapelige undersøkelser, arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning og i spesielle tilfeller dersom det ikke strider mot formålet med fredningen.

§ 7. Forvaltningsplan

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan gjennomføre skjøtselstiltak for å fremme fredningsformålet. Det kan utarbeides forvaltningsplan, som kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 8. Forvaltningsmyndighet

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordning som etableres.

§ 9. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg 2 – Naturtyper og rødlistearter

Tabell 1: Registrerte naturtyper innenfor Holmvassdalen naturreservat.

Områdenavn	NaturbaselD	Naturtype	Rødliste-status ¹³	Verdi ¹⁴	Referanse
Storforsen	<u>BN00067629</u>	Bekkekløft og bergvegg		C	Heggeland m.fl. 2005
Gåsvasselva N	<u>BN00023818</u>	Gammel barskog		A	Lie 2002, Heggeland m.fl. 2005
Holmvasselva-Gåsvasselva	<u>BN00067633</u>	Gammel barskog		A	Heggeland m.fl. 2005
Indre Holmvassdal V	<u>BN00023780</u>	Gammel barskog		A	Lie 2002, Heggeland m.fl. 2005
Indre Holmvassdal Ø	<u>BN00023781</u>	Gammel barskog		B	Lie 2002, Heggeland m.fl. 2005
Sefrivannet SV	<u>BN00067625</u>	Gammel barskog		B	Lie 2002, Heggeland m.fl. 2005
Lille Holmvannet S I	<u>BN00067626</u>	Gammel barskog		C	Heggeland m.fl. 2005
Lille Holmvannet Ø	<u>BN00067627</u>	Gammel barskog		C	Heggeland m.fl. 2005
Nordlitjerna V	<u>BN00067628</u>	Gammel barskog		C	Heggeland m.fl. 2005
Holmvassdalen 1	<u>BN00106383</u>	Kalkbarskog ¹⁵	NT	A	Midteng 2012
Holmvassdalen 2	<u>BN00106375</u>	Kalkbarskog ¹²	NT	A	Midteng 2012
Holmvassdalen 3	<u>BN00106379</u>	Kalkbarskog ¹²	NT	A	Midteng 2012
Holmvassdalen 4	<u>BN00106377</u>	Kalkbarskog ¹²	NT	A	Midteng 2012
Holmvassdalen 5	<u>BN00106380</u>	Kalkbarskog ¹²	NT	A	Midteng 2012
Holmvassdalen 6 ¹⁶	<u>BN00106376</u>	Kalkbarskog ¹²	NT	A	Midteng 2012
Meisfærtjønn ⁹	<u>BN00106382</u>	Kalkbarskog ¹²	NT	A	Midteng 2012
Nedre Storforsen	<u>BN00067630</u>	Kystgranskog	EN	A	Heggeland m.fl. 2005
Bjørntjørn S	<u>BN00067631</u>	Rik sump- og kildeskog	VU ¹⁷	B	Heggeland m.fl. 2005
Bjørntjørn N	<u>BN00067632</u>	Rik sump- og kildeskog	VU ¹⁴	C	Heggeland m.fl. 2005

¹³ På grunn av endret naturtypeinndeling er ikke dette relevant for alle naturtyper. Eksempelvis regnes ikke gammel barskog som naturtype etter den nye naturtypeinndelingen.

¹⁴ Verdisatt i henhold til metodikk i DN-håndbok 13-2007

¹⁵ Utforming høgstaude-kalkgranskog

¹⁶ Lokalteten ligger delvis innenfor Holmvassdalen naturreservat

¹⁷ Grankildeskog.

Tabell 2: Rødlista sopp registrert i Holmvassdalen naturreservat.

Norsk navn	Latins navn	Status	Kommentar
Flekkhvitkjuke	<i>Antrodia albobrunnea</i>	NT	
Honninghvitkjuke	<i>Antrodia melitta</i>	VU	
Ospehvitkjuke	<i>Antrodia pulvinascens</i>	NT	
Grangråkjukje	<i>Boletopsis leucomelaene</i>	NT	
Stanknarrevokssopp	<i>Camarophylloopsis foetens</i>	VU	
Gulfotnarrevokssopp	<i>Camarohhyloopsis micacea</i>	EN	Anleggsveien
Foldeskinn	<i>Ceraceomyces borealis</i>	NT	
Furuplett	<i>Chaetoderma luna</i>	NT	
Plommekøllesopp	<i>Clavaria greletii</i>	VU	Høgstaude-, grankalkskog, noe lågurt. 4 funn
Storsporet klubbesopp	<i>Clavariadelphus sachalienensis</i>	DD	
Pluggtraktsopp	<i>Clitocybe alexandri</i>	NT	
Gullslørsopp	<i>Cortinarius aureofulvus</i>	NT	
Kalksteinslørsopp	<i>Cortinarius caesiocinctus</i>	EN	
Loffslørsopp	<i>Cortinarius corrosus</i>	NT	
Kopperrød slørsopp	<i>Cortinarius cupreorufus</i>	NT	
Barstrøslørsopp	<i>Cortinarius fraudulosus</i>	NT	
Huldreslørsopp	<i>Cortinarius ionophyllus</i>	NT	
Tvillingslørsopp	<i>Cortinarius metarius</i>	NT	
Stor bananslørsopp	<i>Cortinarius mussivus</i>	NT	
Blå slimslørsopp	<i>Cortinarius salor</i>	VU	
Oliven slimslørsopp	<i>Cortinarius transiens</i>	NT	
Hornskinn	<i>Crustoderma corneum</i>	NT	
Narregrynmusserong	<i>Dermoloma pseudocuneifolium</i>	VU	
	<i>Entoloma aethiops</i>	VU	Høgstaude- grankalkskog, noe lågurt. 2 funn
Grå dufrødspore	<i>Entoloma ameides</i>	NT	
	<i>Entoloma anatinum</i>	VU	
	<i>Entoloma atrocoeruleum</i>	NT	Lågurt-grankalkskog, lågurt-kalkeng. 3 funn
Praktrødspore	<i>Entoloma bloxamii</i>	VU	
	<i>Entoloma caeruleum</i>	DD	Høgstaude- grankalkskog, noe lågurt. 3 funn
Prydrødspore	<i>Entoloma callirhodon</i>	EN	Høgstaude- og lågurt- grankalkskog. 4 funn
Svartblå rødspore	<i>Entoloma chalybaeum</i>	NT	
	<i>Entoloma coeruleoflocculosum</i>	VU	Anleggsveien

	<i>Entoloma cocles</i>	VU	Høgstaude- grankalkskog. 1 funn
Storsporet rødspore	<i>Entoloma cyanulum</i>	DD	Flompåvirket holme. 1 funn
Ametystrødspore	<i>Entoloma dichroum</i>	VU	
Brun trevlerødspore	<i>Entoloma dysthaloides</i>	DD	
Indigorødspore	<i>Entoloma euchroum</i>	NT	
Heirødspore	<i>Entoloma fuscomarginatum</i>	DD	
Askegrå rødspore	<i>Entoloma fuscotomentosum</i>	NT	Torvmosemyr. 1 funn
	<i>Entoloma glaucobasis</i>	DD	Høgstaude- og lågurt- grankalkskog. 2 funn
	<i>Entoloma gomerense</i>	DD	Høgstaude- grankalkskog. 5 funn, ellers kjent fra Kanariøyene, Spania og Russland
Lillagrå rødspore	<i>Entoloma griseocyaneum</i>	NT	Grankalkskog, lågurt med marinøkkel, 3 funn
	<i>Entoloma holmvassdalenense</i> ¹⁸	DD	Høgstaude- grankalkskog, ny art beskrevet i 2014. 16 funn i Holmvassdalen
Grønn rødspore	<i>Entoloma incanum</i>	NT	
	<i>Entoloma inutile</i>	DD	Høgstaude- grankalkskog, torvmosemyr. 3 funn
Semsket rødspore	<i>Entoloma jubatum</i>	NT	Mose i kalkpåvirka fuktdrag. 1 funn
Mørkeblå rødspore	<i>Entoloma lampropus</i>	DD	Mose i kalkpåvirka fuktdrag. 1 funn
Fiolett rødspore	<i>Entoloma mougeotii</i>	NT	
Stankrødspore	<i>Entoloma nausiosme</i>	DD	
Lillabrun rødspore	<i>Entoloma porphyrophaeum</i>	VU	Alpint miljø med lyng. 1 funn
Slåtterrødspore	<i>Entoloma pratulense</i>	VU	Grankalkskog. 1 funn
Melrødspore	<i>Entoloma prunuloides</i>	NT	
	<i>Entoloma pseudocoelestinum</i>	VU	Høgstaude- og lågurt- grankalkskog. 2 funn
	<i>Entoloma pseudoturci</i>	DD	
Rombesporet rødspore	<i>Entoloma rhombisporum</i>	VU	Høgstaude- og lågurt- grankalkskog, rikmyr. 3 funn
	<i>Entoloma scabropellis</i>	DD	Grankalkskog. 1 funn
Stølsrødspore	<i>Entoloma sodale</i>	VU	
	<i>Entoloma sublaevisporum</i>		Høgstaude-kalkgranskog. Ny art beskrevet i 2014, 4 funn i Holmvassdalen, kjent fra Østerrike og Spania.
	<i>Entoloma triste</i>	DD	Grankalkskog. 1 funn
Tyrkerrødspore	<i>Entoloma turci</i>	NT	
Dovrerødspore	<i>Entoloma viaregale</i>	EN	Lågurt-grankalkskog. 2 funn

¹⁸ Weholt m.fl. 2014

Sibirbarkskinn	Fibricium lapponicum	VU	
Slimjordtunge	Geoglossum difforme	EN	
Trolljordtunge	Geoglossum simile	NT	
Skorpepiggsopp	Gloiodon strigosus	NT	
Brun engvokssopp	Hygrocybe colemanniana	VU	
Gulfotvokssopp	Hygrocybe flavipes	NT	
Skifervokssopp	Hygrocybe lacmus	NT	
Bitter vokssopp	Hygrocybe mucronella	NT	
Rødskivevokssopp	Hygrocybe quieta	NT	
Russelærvokssopp	Hygrocybe russocoriacea	NT	
Slørvokssopp	Hygrophorus purpurascens	VU	
Isabellavokssopp	Hygrophorus subviscifer	VU	
Kjerneklubbe	Hypocrea alutacea	NT	
Kalktraktsopp	Infundibulicybe bresadolana	NT	
Grønnpuklet trevlesopp	Inocybe corydalina	VU	
Løvesvovelriske	Lactarius leonis	DD	
Vassbelteriske	Lactarius aquizonatus	NT	
Vedkorallsopp	Lentaria byssiseda	NT	
Hvit vedkorallsopp	Lentaria epichnoa	NT	
Kobbertunge	Microglossum fuscorubens	VU	
Olivetunge	Microglossum olivaceum	VU	
Vedalgekølle	Multiclavula mucida	NT	
Jodoformhette	Mycena arcangeliana	NT	
Harekjuke	Onnia leporina	NT	
Svartsonekjuke	Phellinus nigrolimitatus	NT	
Rødtuppsopp	Ramaria botrytis	NT	
Fiolkorallsopp	Ramaria fennica	EN	
Blodflekkorallsopp	Ramaria sanguinea	VU	
Safransmåfingersopp	Ramariopsis crocea	VU	
Elegant småfingersopp	Ramariopsis subtilis	NT	
Huldrebeger	Rhodoscypha ovilla	NT	
Ferskenstorpigg	Sarcodon martioflavus	VU	
Gulbrun storpigg	Sarcodon versipellis	NT	
Kronebeger	Sarcosphaera coronaria	VU	
Fjellgrankjuke	Skeletocutis chrysella	VU	

Tyrikjuke	<i>Sidera lenis</i>	NT	
Grankransmusserong	<i>Tricholoma dulciolens</i>	EN	
Dystermusserong	<i>Tricholoma borgsjoeëense</i>	VU	
	<i>Tricholoma sulphurescens</i>	NT	

Tabell 3: Rødlista lav registrert i Holmvassdalen naturreservat.

Norsk navn	Latins navn	Rødlistestatus
Gubbeskjegg	<i>Alectoria sarmentosa</i>	NT
Granbendellav	<i>Bactrospora corticola</i>	VU
Hvithodenål	<i>Chaenotheca gracilentia</i>	NT
Taiganål	<i>Chaenotheca laevigata</i>	VU
	<i>Cliostomum corrugatum</i>	EN
Fossefittlav	<i>Fuscopannaria confusa</i>	EN
Huldrelav	<i>Gyalecta friesii</i>	NT
Trådragg	<i>Ramalina thrausta</i>	VU
Rustdoggnål	<i>Sclerophora coniophaea</i>	NT

Tabell 4: Rødlista karplanter registrert i Holmvassdalen naturreservat.

Norsk navn	Latins navn	Status
Marisko	<i>Cypripedium calceolus</i>	NT
Kalkklok	<i>Cystopteris alpina</i>	NT
Hvitkurle	<i>Pseudorchis albida</i>	NT

Tabell 5: Rødlista insekter registrert i Holmvassdalen naturreservat.

Norsk navn	Latins navn	Status
Huldresmeller	<i>Diacanthous undulatus</i>	NT
	<i>Mycetochara obscura</i>	VU

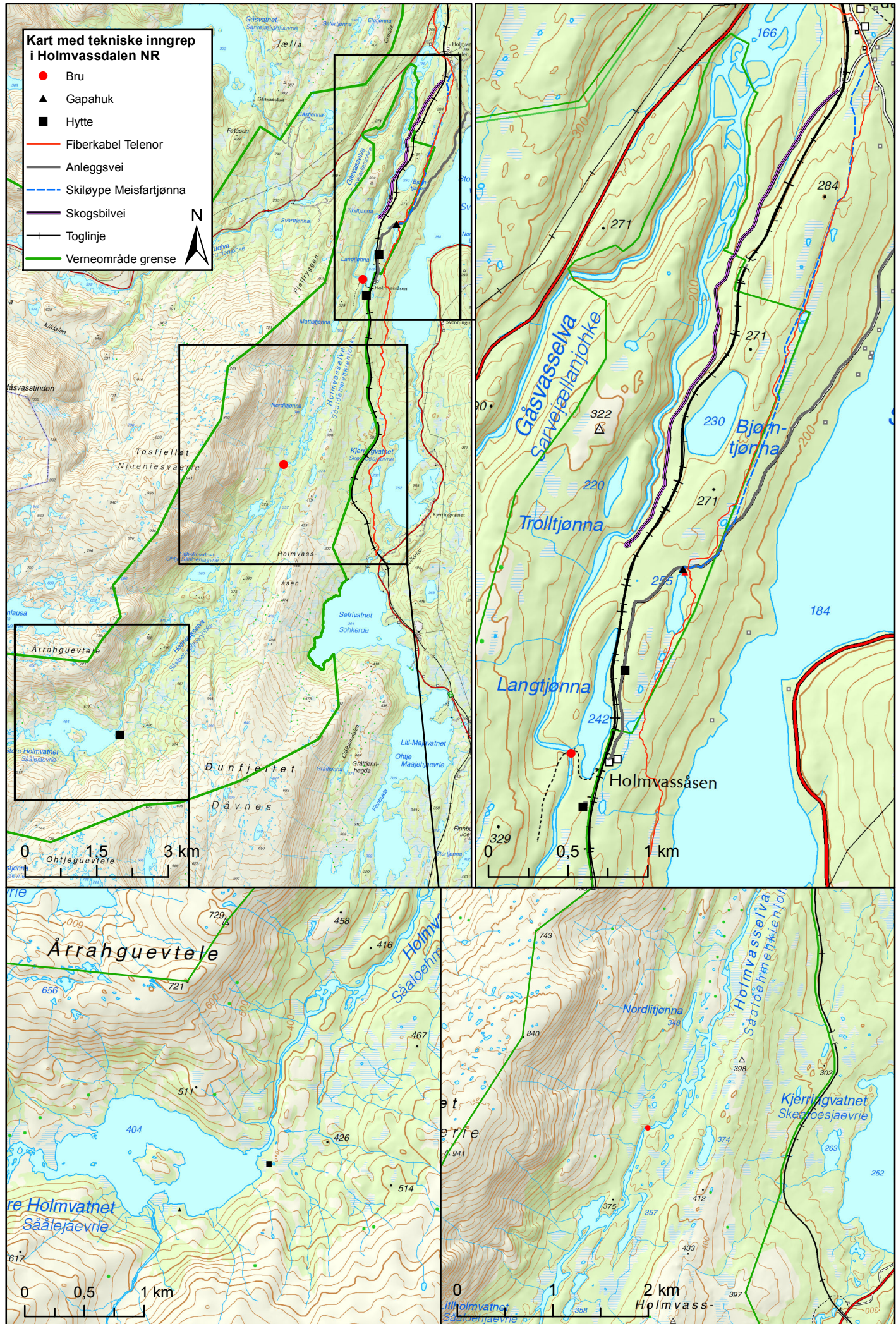
Tabell 6: Rødlista fugl registrert i Holmvassdalen naturreservat.

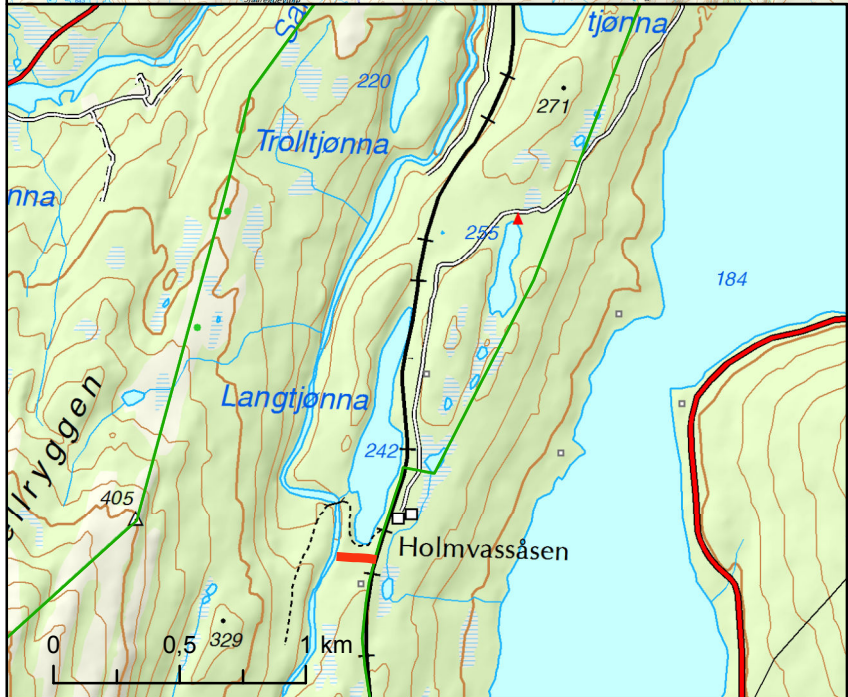
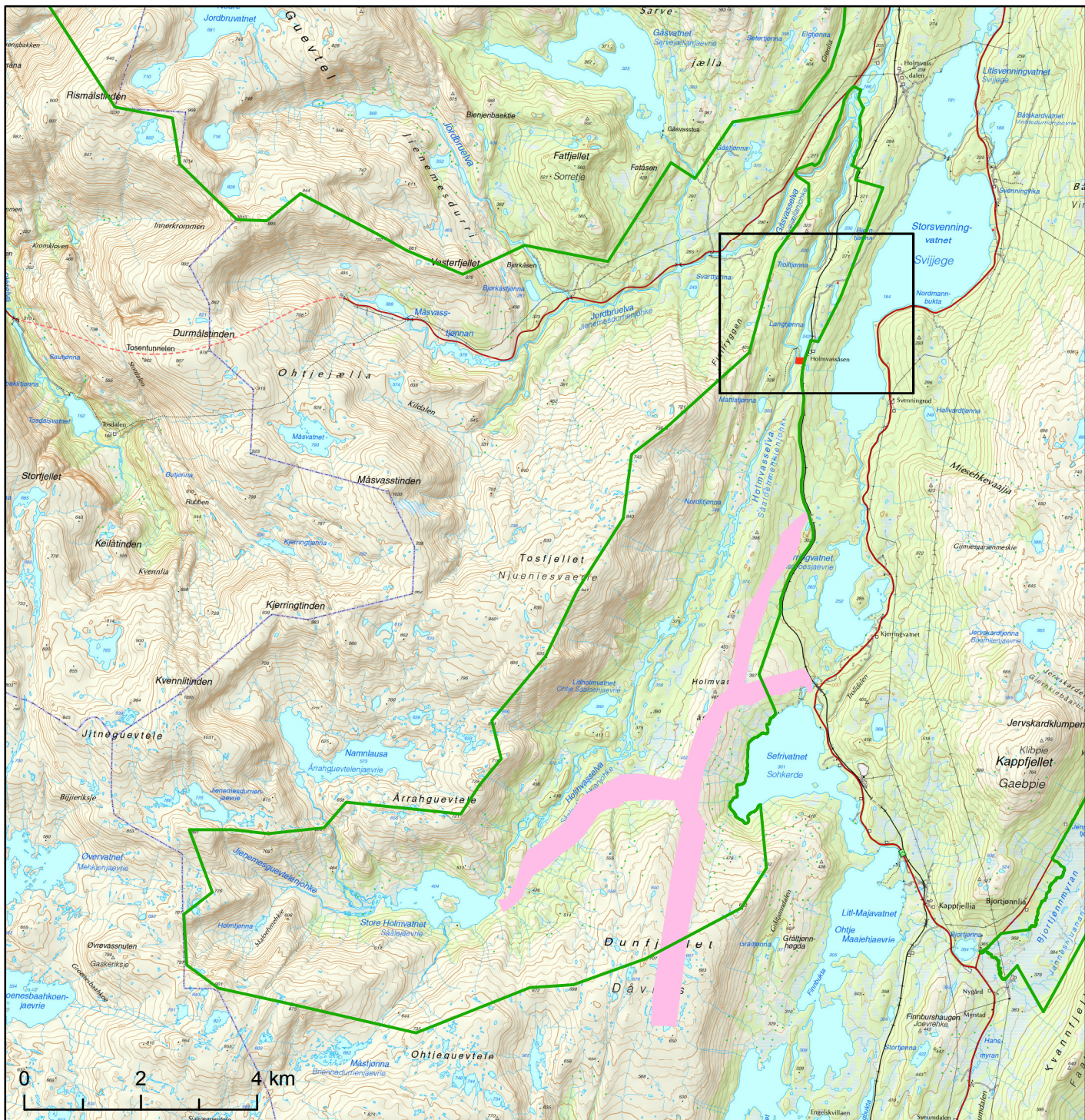
Norsk navn	Latins navn	Status
Svartand	<i>Melanitta nigra</i>	NT
Fiskeørn	<i>Pandion haliaetus</i>	NT
Fiskemåke	<i>Larus Canus</i>	NT
Hønehauk	<i>Accipiter gentilis</i>	NT

Tabell 7: Rødlista pattedyr registrert i Holmvassdalen naturreservat

Norsk navn	Latins navn	Status
Jerv	Gulo gulo	EN

Vedlegg 3 - Kart

Kart for reindriftas bruk av Holmvassdalen NR

- Verneområde grense
- Midlertidig gjerde
- Flyttlei for reindrifta

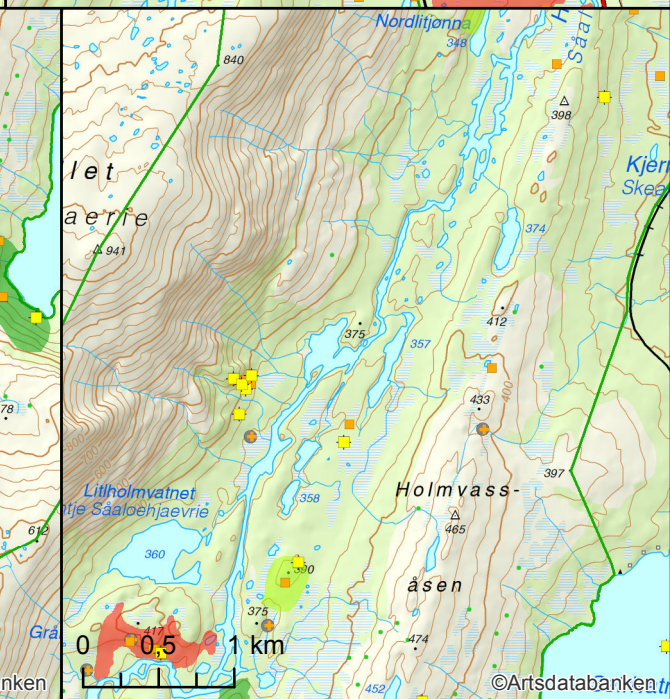
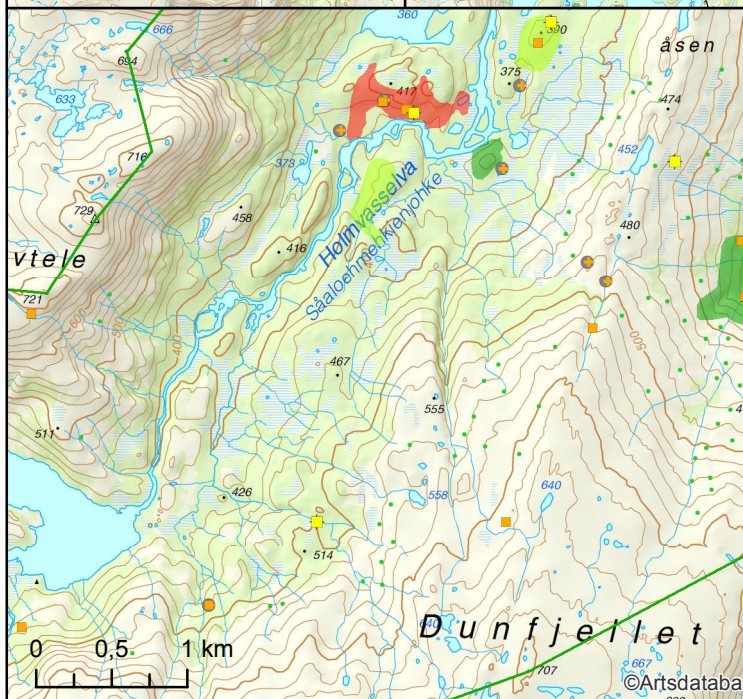
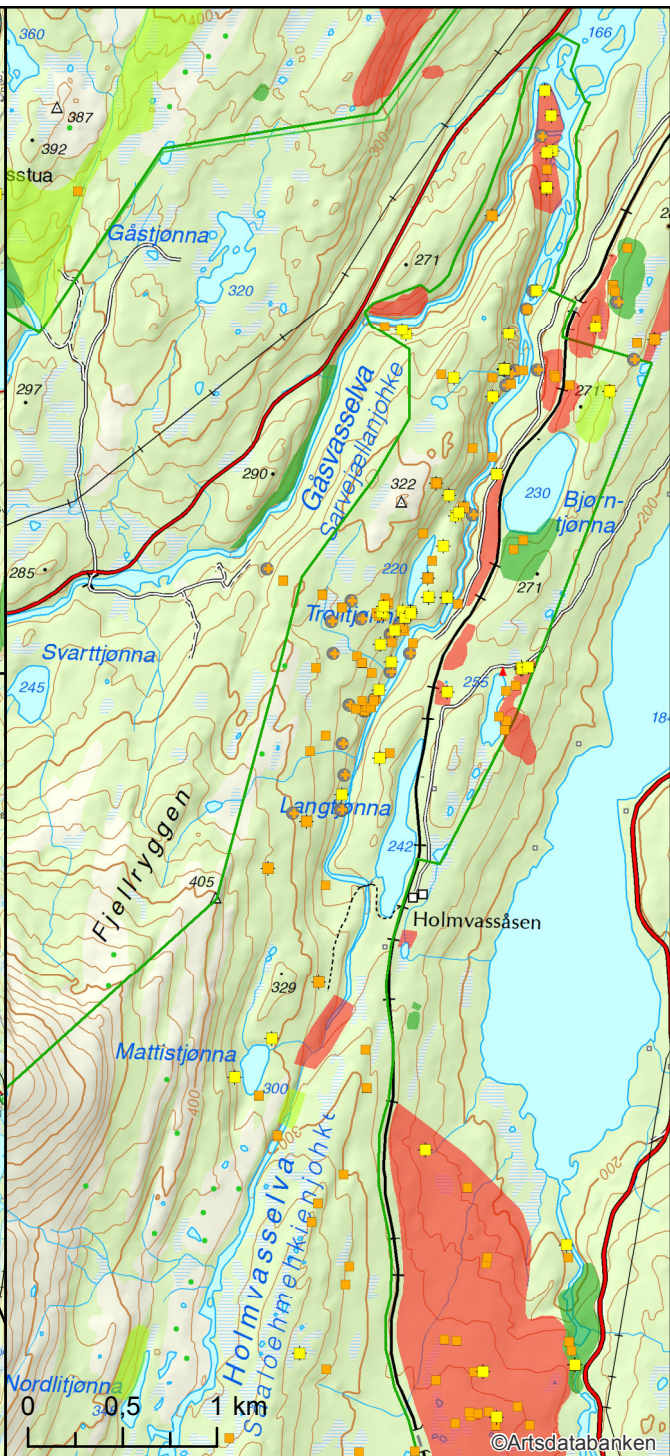
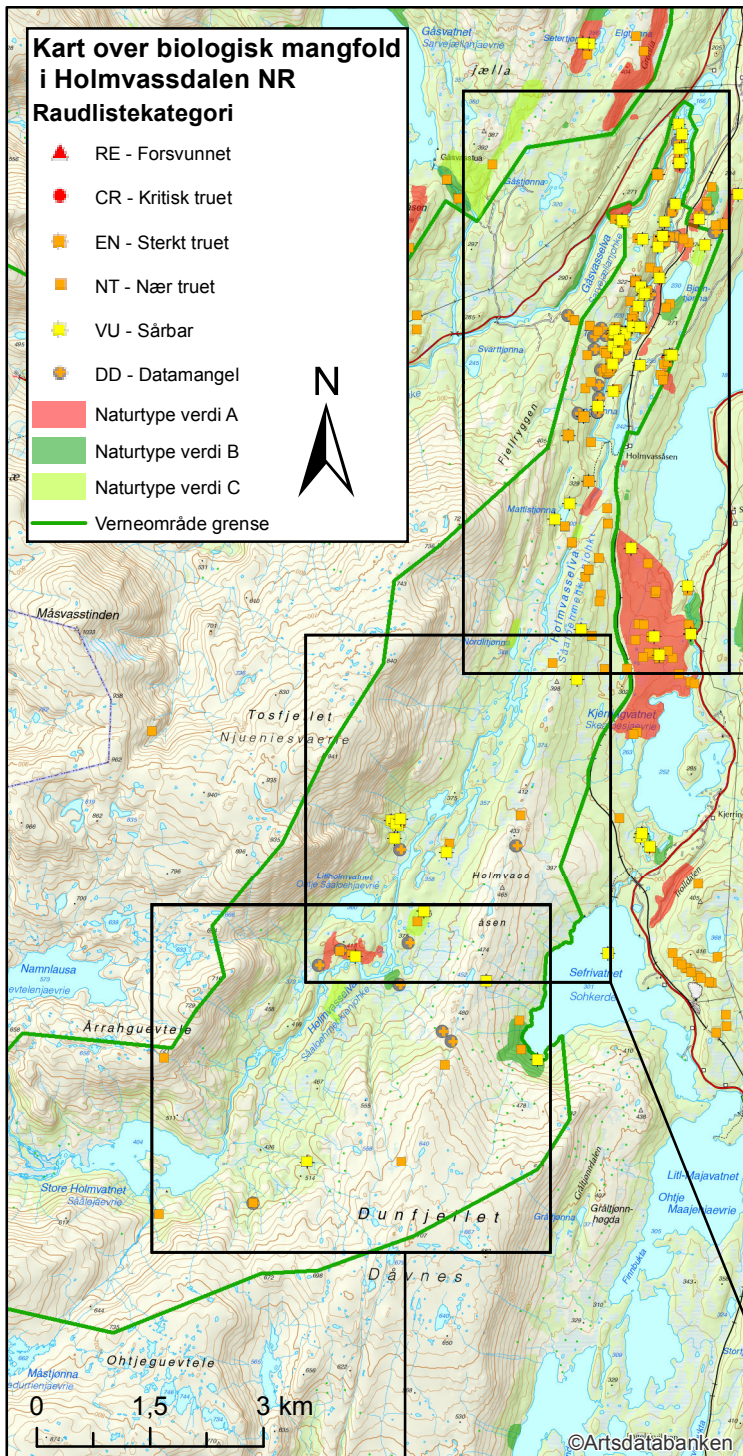

Kart over biologisk mangfold i Holmvassdalen NR

Raudlistekategori

- ▲ RE - Forsvunnet
- CR - Kritisk truet
- EN - Sterkt truet
- NT - Nær truet
- VU - Sårbar
- DD - Datamangel

- Naturtype verdi A
- Naturtype verdi B
- Naturtype verdi C
- Verneområde grense

Vedlegg 4 - Dispensasjonssøknader

Retningslinjer for søknad om dispensasjon

1. Alle søknader om tiltak som krever tillatelse/dispensasjon etter verneforskriften sendes Fylkesmannen i Nordland. Søknad kan sendes til fmnopost@fylkesmannen.no eller Moloveien 10, 8002 Bodø.
2. Dispensasjonssøknaden må inneholde en detaljert beskrivelse av hva som er planlagt og tidsperioden for gjennomføring. Det er ofte en fordel hvis omsøkte tiltak er tegnet inn på kart eller at nøyaktige koordinater er oppgitt. Søknaden bør også inneholde en vurdering av andre aktuelle alternativer for tiltaket. Hva er for eksempel bakgrunnen for at det må gjennomføres innenfor grensene til naturreservatet.
3. Normalt vil verneforskriften ha strengere bestemmelser enn det som gjelder etter annet lovverk. Søknader vurderes derfor først etter verneforskriften før de eventuelt vurderes etter annet lovverk. Avslag etter verneforskriften kan ikke overstyres av annet lovverk.
4. Nærmere retningslinjer for saksbehandling er gitt under de enkelte brukerinteresser. Det er viktig at det i all saksbehandling blir gjort en samlet vurdering av tiltakets virkning på verneverdiene og forholdet til øvrige brukerinteresser.
5. I henhold til forvaltningsloven skal innkomne søknader behandles i løpet av tre uker. Hvis det ikke lar seg gjennomføre må forvaltningsmyndigheten sende foreløpig svar til søker.
6. Ved brudd på vilkår i en tillatelse skal Fylkesmannen vurdere om saken skal behandles på nytt med tanke på om vedtaket skal omgjøres. Ved grovere brudd bør tiltaket gjøres om slik at tillatelsen inndras. Brudd på vilkår kan tillegges vekt ved behandling av nye søknader.
7. Statens naturoppsyn er ansvarlig for vurdering og anmeldelse ved brudd på vilkår og verneforskrift.
8. Vedtak registreres i miljøvedtaksregisteret senest 3 virkedager etter at de er fattet (www.miljøvedtak.no). Berørte grunneier skal motta kopi av vedtaket. Naturvernforbundet har rettslig klageinteresse og har klageadgang.
9. Miljødirektoratet er klageinstans for alle saker etter verneforskriften. Klage på vedtak sendes Miljødirektoratet via Fylkesmannen i Nordland. Fylkesmannen skal vurdere om det framkommer nye saksopplysninger som tilsier at vedtaket kan omgjøres. Dersom vedtaket opprettholdes skal klagen oversendes Miljødirektoratet for endelig behandling og vedtak.

Den generelle dispensasjonsparagrafen i naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven § 48 åpner for at det kan gis dispensasjon dersom:

- det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig
- dersom sikkerhetshensyn gjør det nødvendig
- dersom hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig

Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 48 ikke kan brukes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

I ordet «nevneverdig» ligger en ganske snever adgang til dispensasjon bare i de tilfeller tiltaket vil ha begrenset virkning for verneverdiene. Presiseringen er for å sikre at vernevedtaket ikke uthules gjennom omfattende dispensasjoner.

Det er viktig å være oppmerksom på at dersom det gis dispensasjon etter dette alternativ skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Det kan gis dispensasjon dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Denne bestemmelsen er først og fremst aktuell for tiltak av nasjonal betydning som ikke var kjent på vernetidspunktet.

Forskrifter gitt med hjemmel i naturmangfoldloven går foran andre lover eller forskrifter dersom det er ulikheter mellom bestemmelsene. Det øvrige regelverk gjelder i tillegg til verneforskriftene i områder vernet etter naturmangfoldloven. Ved søknader om tillatelse til motorisert ferdsel vil det i de fleste tilfeller være nødvendig med både dispensasjon fra motorferdselloven og fra verneforskriften. Med få unntak vil verneforskriften ha strengere bestemmelser når det gjelder bruk og tiltak enn annet lovverk. Det er derfor naturlig at en søknad om dispensasjon først blir behandlet av Fylkesmannen.

Vedlegg 5 – Tiltaksplan

	Tiltak	Når	Ansvarlig	Kostnad	Finansiering
1	Merking av viltgjerde	2017	Bane NOR		Bane NOR
2	Kartlegging av myr og våtmark og sårbarhetsvurdering langs reindriftas faste kjøretraseer	2017	Fylkesmannen	100 000	Bestillingsdialogen
3	Tiltak for å redusere skader på terrenget ved barmarkskjøring ¹⁹	2018 (ved behov)	Fylkesmannen	usikkert	Bestillingsdialogen
4	Skjøtsel rundt salamanderdammen	Ved behov	Statens Naturoppsyn ²⁰		Bestillingsdialogen
5	Kartlegge og fjerne forekomster av europalerk	Hvert 5. år (fra 2018)	Statens Naturoppsyn		Bestillingsdialogen
6	Kartlegging av naturtyper i deler av reservatet. Områder med mye bruk prioriteres.	2017 eller 2018	Fylkesmannen	100 000.-	Bestillingsdialogen
7	Restaurering av skogsbilveien	usikkert ²¹	Fylkesmannen	Usikkert	Bestillingsdialogen
8	Revidere innholdet i informasjonsplakat		Fylkesmannen	15 000.-	Bestillingsdialogen
9	Skifte ut hengebru vest for Kjerringvatnet	2018	Fylkesmannen og Statskog ²²	100 000.-	Bestillingsdialogen

¹⁹ Dersom kartlegging og sårbarhetsvurdering viser at det er behov for dette, jf. tiltak over.

²⁰ Per i dag har gjennomføres oppsynet av Statskog Fjelltjenesten.

²¹ Må vurderes når strømkabelen som ligger i veiskuldra ikke har noen funksjon lenger.

²² Samfinansiering med Statskog og Fylkesmannen kan være aktuelt. Vi har også fått forslag om å fjerne brua

Statens hus

Moloveien 10

tlf: 75 53 15 00 || fax: 75 52 09 77

fmnopost@fylkesmannen.no

www.fmno.no

ISBN nummer:

www.twitter.com/FMNordland || www.facebook.com/FylkesmannenNO